

Jaarprogramma FVA 2022

Inhoudsopgave

FVA Jaarprogramma 2022

05 Inleiding

Hart van de Stad

07 Hart van de Stad
07 Station en Stationsomgeving
08 Almere Centrum
10 (Rondje) Weerwater
11 Floriade

Leer- en werkomgeving

13 Leer- en werkomgeving
13 Floriade Werkt!
14 Flevo Campus
15 Internationale Campus
16 Kenniscampus Stadshart
18 MBO ICT FieldLab

Circulaire Economie en Energie

20 Circulaire Economie en Energie
21 Circulaire economie
26 Duurzame energie

Cultuur, toerisme en sport

29 Cultuur, toerisme en sport
29 Kustzone Poort/Duin
30 Museale voorziening
31 Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort
32 Sport en bewegen in de openbare ruimte
34 Topsport
35 Buitenzwembad

Vernieuwend Wonen

37 Vernieuwend Wonen
41 Groene en waterrijke identiteit
41 Unieke landschappen
42 Excellente groene en gezonde leefomgeving
43 Ecologische verbindingen

Handelingsperspectief

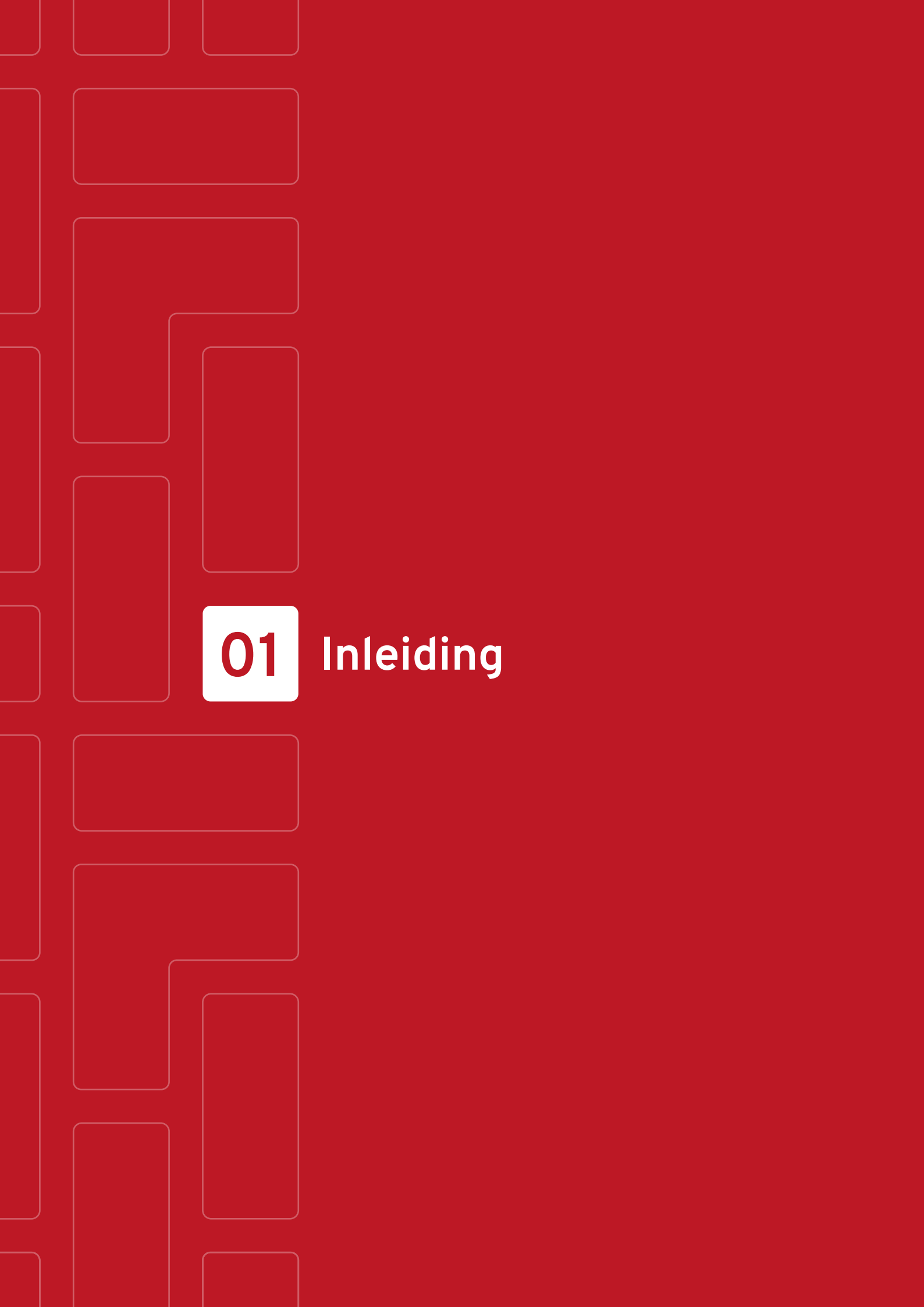
45 Handelingsperspectief

Financiën

49 Financieel overzicht 2021
51 Voeding van het fonds en verdeling over de overheden
53 Toelichting voeding van het Fonds
53 Risicoreservering

Bijlagen

55 Bijlage 1: Voorwaarden Fondsbeheer
56 Bijlage 2: Algemene afspraken met programmalijnen

01

Inleiding

Inleiding

In 2013 is de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer inclusief de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 vastgesteld. Hierin staan de regionale opgaven beschreven op het vlak van ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking in de oostflank van Metropoolregio Amsterdam.

Ook zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere met 60.000 woningen kan groeien. De afgelopen jaren zijn op basis van deze afspraken al veel resultaten geboekt. Er wordt fors in het spoor geïnvesteerd om meer treinen te kunnen laten rijden. De verbreding van de A6-A1-A9 is in volle gang. De Markerwadden krijgen vorm. In Almere zelf is het goed zichtbaar. De gebiedsontwikkeling Oosterwold is in uitvoering. Almere heeft twee hogescholen binnen de stadsgrenzen. En er is een serie sleutelprojecten vanuit het Fonds Verstedelijking Almere (FVA) gestart.

In 2021 is gewerkt aan een mix van projecten die reeds in uitvoering zijn op basis van jaarprogramma 2017-2021 en nieuwe projecten op basis van het meerjarenprogramma 2021-2025. De verbouwing van het station Almere Centrum is in volle gang, de nieuwbouw Aeres Hogeschool en Food Forum (Flevo Campus) zijn voltooid en het evenementenstrand bij Almere Poort (Kustzone Poort / Duin) is aangelegd. In 2022 wordt onder meer gewerkt aan de tweede fase van de Esplanade (waterzijde), de eerste challenges van PRICE, de businesscase van het Kunstmuseum, het woningbouwexperiment Bouwen door de buurt en de ontwerpen voor deelgebieden in Almeerderhout.

In 2022 opent de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade Expo haar deuren. Veel projecten hebben direct of indirect een verband met de Expo en/of de gebiedsontwikkeling van de Hortuswijk. Indien van toepassing is bij de sleutelprojecten aangegeven wat de verbinding met de Floriade is. Vanuit alle programmalijnen zullen activiteiten en bijeenkomsten op Floriade Expo georganiseerd worden.

Bij de besluitvorming over het Meerjarenprogramma 2021-2025 in de gemeenteraad en Provinciale Staten, is een motie aangenomen om te onderzoeken of en zo ja hoe, sport een onderdeel van het Meerjarenprogramma kan worden. Dit is in 2021 uitgewerkt en heeft geleid tot een voorstel voor drie nieuwe sleutelprojecten.

Provinciale Staten hebben op 30 juni ingestemd met deze projecten. De gemeenteraad neemt naar verwachting in september een besluit over het toevoegen van deze sleutelprojecten aan het Meerjarenprogramma. Vervolgens wordt het voorstel voorgelegd aan het bestuurlijk Overleg Almere 2.0, waarin Rijk, provincie en gemeente vertegenwoordigd zijn. Bij een positief besluit, kunnen de eerste activiteiten in 2022 plaatsvinden. De drie nieuwe sleutelprojecten zijn onder voorbehoud van instemming van de gemeenteraad opgenomen in dit Jaarprogramma.

02

Hart van de Stad

Bron: Struyk Verwo Infra

Hart van de Stad

Om Almere op de lange termijn een rol als onderscheidende kern binnen de grootstedelijke regio Amsterdam te laten vervullen, krijgt het hart van de stad de komende jaren een forse verstedelijkingsimpuls. Er wordt toegewerkt naar een centrum met een voorzieningenniveau en functiemix dat hoort bij een stad van 200.000 tot 300.000 inwoners.

Het gebied wordt zichtbaar en voelbaar als hart van de stad, zal een sterkere regionale betekenis krijgen en wordt dé ontmoetingsplek voor zowel bewoners als bezoekers. Het Hart van de Stad is levendig, verrassend en aantrekkelijk. Het is een samenhangend gebied rond het Weerwater,

en heeft betekenisvolle ontmoetingsplekken, pleinen, parken en aantrekkelijke verbindingen en entrees. Het Hart van Almere kent een grote mate van functiemenging en daardoor een sterke interactie tussen wonen, werken, leren en recreëren.

Programmalijn 1: Hart van de Stad	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Station en stationsomgeving	0	-4.120	-4.120
Almere Centrum	-1.180	-471	-1.651
Rondje Weerwater	-700	-779	-1.479
Floriade	-766	0	-766
Subtotaal programmalijn Hart van de Stad	-2.646	-5.370	-8.016

Bedragen € x 1.000

Station en Stationsomgeving

Het station Almere Centrum is een knooppunt van vervoer. Het is een combinatie van een trein- en busstation, fietsenstalling, taxistandplaats en verbindingzone voor voetgangers aan de noordzijde en het centrum.

De gemeente Almere, provincie Flevoland, ProRail en NS hebben de handen ineen geslagen om samen een vernieuwd stationscomplex te realiseren waar reizigers zich prettig en veilig voelen, hun fiets makkelijk en veilig kunnen parkeren, dat de barrière opheft tussen de noord- en zuidzijde van het centrum en een moderne, voorzieningrijke uitstraling heeft. Kortom, een stationscomplex en openbare ruimte die bij Almere Centrum horen.

In 2020 is de aannemer begonnen met de verbouwing van het station. In 2021 is gestart met de herinrichting van de openbare ruimte. Het gehele project wordt in het eerste kwartaal van 2022 afgerond.

Het project bestaat uit een 4-tal deelprojecten:

- Deelproject I: Stationscomplex (gedeelde verantwoordelijkheid NS, ProRail en gemeente)
- Deelproject II: Stationsoverkapping (100% verantwoordelijkheid ProRail)
- Deelproject III: Openbare ruimte (100% verantwoordelijkheid Gemeente)
- Deelproject IV: Afbouw retail-ruimten NS Stations (100% verantwoordelijkheid NS)

Bron: LOLA Landscape

Verbinding met Floriade

Een groot deel van de bezoekers van Floriade Expo zullen met de trein naar Almere komen. Het station is daarmee de entree van Almere. Vanaf het station lopen bezoekers via de Groene Loper in de binnenstad naar de Esplanade, waar ze de watertaxi naar Floriade Expo nemen.

Financiën

Voor het totaalproject is bijna € 50 miljoen nodig. Dit bedrag wordt gedekt vanuit de verschillende betrokken partijen. Initieel is er € 25,1 miljoen in het FVA gereserveerd voor het project Station en stationsomgeving. Dit bedrag is in 2021 opgehoogd met een index van € 0,4 miljoen en € 0,7 miljoen vanuit de risicobuffer FVA. In 2021 zijn tevens extra middelen toegekend à € 0,8 miljoen uit de risicobuffer van het FVA in verband met vereiste aanpassingen in ontwerp.

Voor 2022 wordt er geen nieuwe claim gedaan op het Fonds Verstedelijking in Almere. In 2022 is het werk namelijk afgerond. In 2022 worden er nog wel middelen van 2021 ingezet en gefactureerd. Na afronding van het project wordt duidelijk of de reservering van € 0,7 miljoen uit de risicobuffer besteed is, of dat deze middelen (gedeeltelijk) kunnen terugvloeien naar de risicobuffer van het FVA.

Mijlpalen 2022

- opleveren stationscomplex
- opleveren openbare ruimte

Almere Centrum

Dankzij een intensieve samenwerking van ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners, instellingen en de gemeente en substantiële investeringen in de openbare ruimte, het vastgoed, de marketing en de voorzieningen heeft het centrum van Almere zich in de laatste tien jaar ontwikkeld tot een aantrekkelijk gebied.

Almeeders en andere bezoekers uit de regio kiezen voor dit centrum vanwege het gevarieerde en eigentijds aanbod, de eigen sfeer, het gemak, de gastvrijheid en de speciale evenementen. De aankomende jaren wordt deze koers uitgevoerd vanuit een gedeelde visie met de centrumpartners. Een gebiedsgerichte versterking van het centrum betekent het verder intensiveren van de functiemix samen met de herinrichting en programmering van de openbare ruimte op de route van het centrum: Stationsplein, Stadhuisplein,

Stadhuispromenade/Forum, Esplanade. De Groene Loper wordt parallel hieraan ontwikkeld: een sport-, spel- en wandelroute waar bezoekers in de luwte van het centrum kunnen komen. Op deze Groene Loper worden vele plekken met elkaar verbonden en is er ruimte om kunst en cultuur het verhaal te laten vertellen: het verhaal van het door de verbonden partijen in Almere ontwikkelde concept 'de 4 smaken van groen' en de bijzondere ontstaansgeschiedenis van de stad.

Op deze toekomstige hoofdroute en de pleinen presenteert Almere zich op zijn best.

Het sleutelproject bestaat uit:

- Het optimaliseren van de functiemix;
- Een hoofdroute met karakteristieke pleinen en een groene loper, op basis van het visiedocument van kunstproducent The Mothership;
- Een hierop afgestemde en wisselende programmering;
- Het intensiveren van de unieke samenwerking.

De eerste projecten worden in 2021 zichtbaar. Zoals het zit-/kunstelement op de Stadhuispromenade, en de toevoeging van kunst toegevoegd in en om vernieuwd station. In samenwerking met vastgoedeigenaar Unibail Rodamco Westfield en de Kunstlinie worden de liften in het centrum voorzien van kunst.

Verbinding met Floriade

Floriade Expo kan naar verwachting twee miljoen bezoekers verwelkomen. Door middel van een bijzondere, aantrekkelijke programmering tijdens Floriade, kan een aanzienlijk deel van die bezoekers verleid worden om hun bezoek te combineren met een activiteit in Almere Centrum.

Financiën

Voor 2022 wordt er een claim gedaan op het FVA van € 1,18 miljoen.

Daarvoor worden de volgende werkzaamheden verricht:

- Realisatie Groene Loper op basis van visie Kunstproducent Mothership; in 2022 wordt er verder vorm gegeven aan de projecten zodat het de beleevingswaarde vergroot en de route vanaf het station tot en met het weerwater verstrekt.
- Bijdrage voor het versterken van de regionale positie en de communicatie, marketing, en organisatie Almere Centrum. Naast een bijdrage uit het FVA (€ 0,3 miljoen), dragen de gemeente Almere en de partners in het centrum fors bij (€ 1,6 miljoen).

Mijlpalen 2022

- realisatie projecten Groene Loper: in overleg met de redactieraad en programmeringstafel Centrum wordt besloten welke concrete voorstellen gerealiseerd worden
- uitvoering evenementen kalender Almere Centrum in samenwerking met OVSA (Ondernemers Vereniging Stadscentrum Almere)

(Rondje) Weerwater

Het Weerwater is het centraal gelegen water in Almere. Het Weerwater wordt dé plek waar Almeeders komen om te sporten, te recreëren en elkaar te ontmoeten. Bestaande wandel-, fiets- en sportroutes rond het Weerwater worden aaneengesloten en van een uniforme en bijzondere uitstraling voorzien.

Daarnaast wordt een in architectuur en beleving bijzondere brug voor fietsers en voetgangers aangelegd tussen Filmwijk en het gebied waar de wereldexpo Floriade plaats heeft en waar ook de toekomstige Floriadewijk wordt gerealiseerd. Het Weerwater is hiermee de verbindende schakel tussen Almere Centrum en de Zuidoever van het Weerwater. Als onderdeel van de 8-pleinenstrategie Almere Centrum wordt de Esplanade, gelegen aan het Weerwater, een aangename verblijfsruimte in het centrum, met continue evenementen die 'te gast zijn'. Kernwoorden voor dit sleutelproject zijn: ontmoetingsruimte, flaneerplek, ontspanning, intimiteit en toevoegen van functies.

In de afgelopen jaren is gewerkt aan planvorming en het aanleggen van de track en de herinrichting van de Esplanade. Het Rondje Weerwater is nog niet afgerond. Het komende jaar wordt daarom ingezet op het verder realiseren van de doelstellingen van het afmaken van herinrichting Esplanade, het creëren van ontmoetingsplekken en het stimuleren van het gebruik van het water via voorzieningen (vaarverbinding) en programmering. Uit een uitgevoerde risicoscan door een extern bureau komt naar voren dat juist het aanjagen van programmering in de komende jaren de grootste bijdrage levert aan het halen van de doelstellingen.

Verbinding met Floriade

Aan de zuidzijde van het Weerwater bevindt zich de locatie van Floriade Expo en de toekomstige Floriadewijk. Het hele gebied rond het Weerwater zal door de Expo nog meer op de kaart worden gezet. Bezoekers kunnen gebruik maken van een bootverbinding naar het Floriade terrein over het Weerwater of kunnen fietsend (vanaf het station) over de track naar Floriade Expo. Ook wordt het gebied gebruikt voor de opening van Floriade Expo en de programmering tijdens Floriade Expo.

Financiën

Voor 2022 wordt een totale claim op het FVA gedaan van € 0,7 miljoen.

Mijlpalen 2022

- opleveren tweede fase herinrichting Esplanade (waterzijde totaal)
- opleveren vaarverbinding Esplanade – Floriade (steiger, oever)
- realisatie ankerpunten
- programmering op en rond het Weerwater
- realisatie waterelement op of rond het Weerwater

Floriade

Almere is gastheer van de Floriade Expo 2022. De locatie zal een blijvend gebied worden voor duurzame gebiedsontwikkeling. Dit past bij de ambitie Almere uit te laten groeien tot de toekomstige groene stad, uitgerust om verstedelijkingsvraagstukken te beantwoorden.

In 2012 heeft provincie Flevoland € 10 miljoen cofinanciering toegezegd aan Floriade. Deze middelen worden via het FVA bestemd. De projecten die hieruit gefinancierd worden zijn Floriade Bruggen, Floriade Programmering, Floriade Dialogues en Floriade Werkt! (Leer- en werkomgeving). In 2022 zal ook een plan van aanpak gemaakt worden om de inspanningen die voor de Expo gepleegd zijn, structureel te laten landen in de maatschappij en de gemeentelijke en de provinciale organisaties: de zogenoemde Floriade Legacy. De focus ligt op de versterking van de Groene Economie, op de thema's van de Floriade: Feeding, Greening, Healthy, Energizing.

Floriade Bruggen

De markt is uitgedaagd om innovatieve, circulaire ontwerpen te bedenken voor enkele van de bruggen die later in het Floriade gebied moeten worden aangelegd. De winnende ontwerpen krijgen de kans om hun showcase tijdens en na Floriade wereldwijd te presenteren. Via Circulaire Bruggen, is de Bruggencampus ontstaan. Het belangrijkste doel is komen tot kennisvalorisatie omtrent circulaire bruggen.

Financiën

Middelen van het FVA fungeren als aanjaaggeld, waarmee de organisatie en het proces van de challenge is gefinancierd en een deel van de bruggen. De al toegekende middelen uit eerdere jaren zijn nodig om dit project verder uit te voeren. Er worden geen nieuwe middelen aangevraagd voor 2022.

Mijlpalen 2022

- Smart Circulair Bridge en Brug 5 opgeleverd
- zelfstandige organisatie Bruggencampus
- internationaal congres Bruggencampus

Floriade programmering

Voor de Floriade programmering is € 4,6 miljoen van de provinciale cofinanciering voor Floriade beschikbaar. De programmering sluit aan bij zowel de gemeentelijke kaders (bijdragen aan ontlasten van de business case Floriade) als de provinciale kaders (economische structuurversterking, innovaties, excellent gastheerschap, regionale uitstraling).

De resterende middelen worden ingezet op het volgende:

- **Floriade in de Regio:** Floriade Expo moet een evenement worden van de hele regio. Flevolandse en bezoekers aan Flevoland worden verleid om Floriade Expo te bezoeken.
- **Cultureel programma:** Floriade BV heeft een culturele programmering ontwikkeld, waarbij er iedere dag iets cultureels te beleven is op de Floriade en een rol wordt weggelegd voor Flevolandse professionele en amateurgezelschappen. Er wordt een bijdrage geleverd aan de openingsact en de basisprogrammering, waarin drie thema's centraal zijn: Muziek, Kinderen en Kunst.

- **Congressen:** Floriade heeft met Growing Green Cities een centraal thema te pakken dat heel veel raakvlakken heeft met diverse beleidsterrein. Dat biedt combinatietoeken om congressen naar Floriade te halen die eerst ergens anders gepland waren. Met een financiële bijdrage kunnen organisatoren van congressen verleid worden om de bijeenkomst op Floriade te organiseren. In de ochtend een vergadering, in de middag gelegenheid om Floriade te verkennen.
- **Attracties:** in een aantal gevallen hebben attracties in zichzelf geen sluitende businesscase, maar hebben ze net een duwtje nodig om toch mogelijk te worden.
- **Duurzaamheid:** de focus ligt op vier onderwerpen:
 - a. Programma waarin Sustainable Development Goals (SDG) van de Verenigde Naties centraal staan
 - b. Smart Thermal Grid / gelijkspanning openbare verlichting
 - c. Cofinanciering InterReg project, in het kader waarvan een innovatieve biocomposiet brug op het Floriade terrein gerealiseerd wordt.
- **Programmering in het innovatie paviljoen Food Forum**

Financiën

De middelen voor de Floriade programmering zijn reeds toegekend in voorgaande jaren. Voor 2022 worden geen nieuwe middelen aangevraagd.

Mijlpalen 2022

- **Floriade in de Regio:** arrangementen voor Flevolandse, ondernemers en toeristen
- **cultureel programma:** elke dag een culturele activiteit tijdens de Expo
- **diverse congressen**
- **attracties:**
 - a. Circulair paviljoen (nationaal expertisecentrum circulair bouwen). Dit project wordt samen met het Woningbouwatelier (*Vernieuwend Wonen*) en PRICE (*Circulaire economie en energie*) uitgewerkt.
 - b. Etalages van groen: Fibonacci Bos op Utopia Oost, Proefbos op Utopia midden, paviljoen Shades of Nature (kunstinstallatie met tuin van de Almeerse Wolunie) en Classics & Future ('Instagrammable' bloemenschilderijen).
 - c. Preview Center
- **duurzaamheid:**
 - a. programma SDG
 - b. realisatie Smart Thermal Grid
 - c. realisatie biocomposiet brug
- **invulling programmering Food Forum**

03

Leer- en werkomgeving

Bron: Jaap van den Biesen

Leer- en werkomgeving

Almere streeft naar een goede en complete onderwijsinfrastructuur. Almere wordt een stad waar mensen hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen, een leven lang. Een stad waar het onderwijs aansluit op de arbeidsmarkt, waar ondernemerschap en innovatie floreren en waar Almeerse jongeren in hun eigen stad kunnen blijven wonen om te studeren.

Verschillende kennisinstellingen, bedrijven, studenten en werknemers willen zich hier graag vestigen omdat er altijd passende werknemers te vinden zijn, er een innovatief en ondernemend klimaat heerst en in samenwerking wordt gewerkt aan kennisuitwisseling en innovatieve producten.

Almere is gelegen aan de oostkant van de metropoolregio Amsterdam en aan de rand van het productiegebied van Flevoland. Dit geeft de stad en de regio een uitstekende gelegenheid voor de ontwikkeling van een bloeiende en betekenisvolle kennis- en economisch cluster.

Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Floriade Werkt!	-367	0	-367
Flevo Campus	-2.475	-850	-3.325
Internationaal onderwijs	-1.232	0	-1.232
Kenniscampus Stadshart	-600	0	-600
MBO ICT FieldLab	-473	-157	-630
Subtotaal programmalijn Leer- en werkomgeving	-5.147	-1.007	-6.154

Bedragen € x 1.000

Floriade Werkt!

Op het terrein van Floriade Expo is het Innovatiepaviljoen Food Forum gerealiseerd. De provincie Flevoland biedt hier als gastheer aan bedrijven en instellingen een podium om te netwerken en te experimenteren.

Vanaf de opening in mei 2021 tot en met het evenement in 2022 is het gebouw het podium van innovaties. Inhoudelijke vulling wordt mogelijk gemaakt vanuit Floriade Werkt! door het organiseren van Challenges en een subsidieregeling voor het bedrijfsleven. Challenges zijn innovatiewedstrijden bedoeld om 'reuring' te genereren op weg naar de Floriade, het Innovatiepaviljoen te vullen met activiteiten, maar ook om een bijdrage te leveren aan de doelen van Flevo Campus en aan de versterking van de Almeerse economie. Na Floriade Expo zal het Food Forum, samen met de nieuwe hogeschool van Aeres, onderdeel uitmaken van de Flevo Campus.

Foto impressie Food Forum; Bron: Doepelstrijkers

Financiën

De reeds toegekende middelen zijn toereikend om deze activiteiten te bekostigen. Er worden dus geen nieuwe middelen aangevraagd. De middelen maken deel uit van de € 10 miljoen die de provincie aan Floriade Expo bijdraagt.

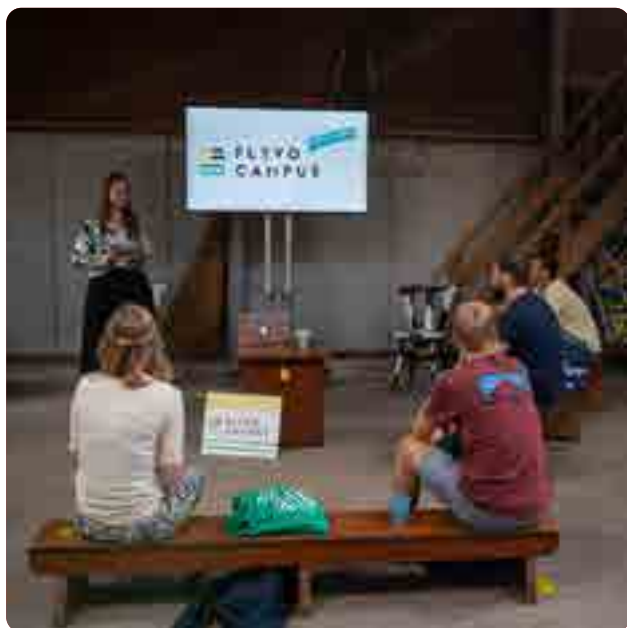
Mijlpalen 2022

- Flevolandse expositie
- programma van diverse bijeenkomsten rond de thema's Korte Ketens en Voeding & leefstijl
- overige bijeenkomsten en ontvangsten van diverse delegaties
- Business to Business (B2B) programma
- filmportretten van 30 Flevolandse ondernemers in agro & food

Flevo Campus

Flevo Campus is een kennisplatform wat zich richt op grootstedelijke voedselvraagstukken. Middels onderzoek, ontwikkelen, opleiden en ondernemen innoveren we de voedsel(voorziening) in stedelijk gebied, onder meer in relatie tot gezondheid, duurzaamheid en stedelijke ontwikkeling.

Almere als schakelpunt in de MRA en Flevoland met zijn vruchtbare grond, goede infrastructuur en professionele landbouw bieden hiervoor een uitstekende locatie. Floriade zorgt in 2022 voor momentum en podium. Almere wordt door Flevo Campus ingezet als een living lab om te werken aan een inclusieve gezonde, betaalbare en toegankelijk voedselsysteem in de regio.

Flevo Campus bijeenkomst, bron: Jaap van den Biesen

Met kennisinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties uit de stad, nationaal en internationaal wordt samengewerkt om deze ambitie te verwezenlijken. Vanaf het najaar 2021 is Flevo Campus een zelfstandige stichting om hier nog beter invulling aan te kunnen geven. In 2021 is ook de fysieke plek op het Floriade terrein opgeleverd, waar kennisontwikkeling en -toepassing via innovatie voor inwoners en ondernemers centraal staat. Aangevuld met bedrijfsactiviteiten in de directe omgeving van het terrein. Flevo Campus zorgt voor een unieke toevoeging van kennisontwikkeling en kennisdeling.

Flevo Campus is in 2017 van start gegaan met een breed scala aan projecten. Flevo Campus heeft drie doelen:

- Uitbreiden en versterken van hoogwaardige kennisfuncties in Almere (internationale studenten, succesvolle promovendi, topopleidingen, spraakmakende wetenschappers).
- Versterken economische structuur lokaal en regionaal door innovatie en kennistoepassing van bedrijven, die daarbij op maat gesteund worden door kennisinstututen als WUR en Aeres.
- Vestigen van een internationale reputatie als groene, veerkrachtige stad, die fungeert als (wetenschappelijke) praktijkwerkplaats voor stedelijke voedselvoorziening.

In 2022 wordt voortgebouwd op de resultaten uit de voorgaande jaren en wordt verder invulling gegeven aan deze doelen door in te zetten op:

- Uitbreiding en versterking van universitaire kwaliteiten in Almere. Positie van Aeres Hogeschool als internationaal georiënteerde University of Applied Sciences met een toonaangevend Engelstalig onderwijsprogramma gericht op voedsel en de stad wordt uitgebreid.
- Kennistoepassing door bedrijven te helpen bij het oplossen van kennisvragen, leveren wetenschappers, docenten en studenten een betekenisvolle bijdrage. De succesvolle voucherregeling voor bedrijven, waarbij de kennisvragers en -aanbieders bij elkaar gebracht worden, wordt voortgezet. In 2022, zeker ook gezien de Floriade, zal Flevo Campus een aantrekkingskracht krijgen voor innovatieve voedselbedrijven middels een hub waar productie, verwerking en distributie samenkomen om zo meer lokale producten in de schappen van winkels, supermarkten en horeca te realiseren. De Village die in 2021 op het Floriade terrein geopend is, biedt ruimte aan starters in de agro- en foodsector. Een deel van deze startende bedrijven zal zich naar verwachting snel ontwikkelen. Het doel is om tijdens en na de Floriade een aantal van deze ondernemers die zich onderscheidend en onmisbaar hebben gemaakt, te binden aan Flevo Campus.

- Bouwen aan internationale reputatie stedelijke voedselvoorziening. Niet alleen door te excelleren op de inhoudelijke thema's (kennisplatform en living lab voor stedelijke voedselvraagstukken) en aantrekkelijkheid voor internationale studenten, maar ook door als brandpunt te fungeren van internationale kennisuitwisseling tussen steden en universiteiten over alle aspecten van stedelijke voedselvraagstukken middels de innovatieprojecten van de Toekomst, de summits, meet-ups en door jaarlijkse bijeenkomsten als Flevo Campus Live en summer- en winterschool. Flevo Campus verbonden aan het internationale netwerk van de Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP). Het streven is om gedurende de Floriade dit netwerk breder in te zetten en een internationale expositie te bewerkstelligen in samenwerking met studenten en docent-onderzoekers van Reinwardt Academie en Aeres Hogeschool. Flevo Campus is ook met onderzoek verbonden aan de Ellen McArthur Foundation.

Verbinding met Floriade

Flevo Campus is gesitueerd op het Floriade terrein. De thema's van Flevo Campus sluiten uitstekend aan op de thema's van Floriade Expo:

- groen
- voedsel
- gezondheid
- energie

Growing green cities als overkoepelend thema van Floriade maakt van Almere bij uitstek een ideale plek om Flevo Campus te realiseren. De Floriade zorgt in 2022 voor het momentum en podium. Almere wordt door Flevo Campus ingezet als een living lab om te werken aan een inclusieve gezonde, betaalbare en toegankelijk voedselsysteem in de regio.

De tussentijdse resultaten van de projecten van de Toekomst zullen op de Floriade gedeeld worden. Voor een deel zullen deze projecten onderdeel zijn van de programmalijnen en programmering van de Floriade.

Financiën

De aangevraagde bijdrage uit het FVA in 2022 bedraagt € 2.475.000. Deze bijdrage is verdeeld naar verschillende thema's en deelgebieden.

De thema's

- **Onderzoeken:** Het onderzoeksprogramma Voedsel en Stad is onderdeel geworden van een nieuw kennisplatform dat de toon zet in het debat over stedelijke voedselvoorziening en de relatie tussen consument en producent. Het initiatief is nauw verbonden met Aeres Hogeschool en WUR en mogelijke andere regionale kennisinstellingen. In de Virtuele bibliotheek krijgen alle onderzoeksresultaten van Flevo Campus een centraal publicatieplatform.
- **Opleiden:** Denktank winter- en zomereditie, lectoraat stedelijke voedselvraagstukken, research Fellows, ontwikkeling masteropleidingen, nieuwe chefopleiding en overige activiteiten aanpassen opleidingen.
- **Ondernemen:** Actieplan Lokaal voedsel / Flevo Food, vestigingsonderzoek innovatieve bedrijven in de voedselverwerking, voucher regeling en toegepast economisch onderzoek, agroforestry, Start up Village, Low Food Lab (laboratorium voor voedselvernieuwing) en overige activiteiten.
- **Projecten en activiteiten:** Floriade Dialogues Summit, Flevo Campus Live, Meet ups, Groot Flevolands Voedseldiner, Virtuele bibliotheek, de Voedselambassadeur, Toko en supermarkt van de toekomst en internationale activiteiten.
- **Fysieke ontwikkeling:** na afloop van de Floriade komt er op de Campus nog 2.000 m² beschikbaar voor initiatieven als University of Gastronomy en Low Food Lab.
- **Organisatie- en communicatie kosten**

Mijlpalen 2022

- Invulling geven aan beschikbare 2.000 m² aan oostzijde campusterrein
- Start ontwikkeling gastronomische BA-MA opleiding
- Ontwikkelen tweede master opleiding Gezond Gedrag en Leefomgeving
- Ontwikkelen nieuwe Chefopleiding
- Start twee nieuwe Research Fellows
- Website Kennisplatform live
- Ontwikkeling projecten van de toekomst: Toko, Supermarkt, Automatiek en Viskraam van de Toekomst en Sopropo 2.0
- 10-15 vouchers verstrekken aan ondernemers
- 20-24 starters in de Village
- Scala aan activiteiten en evenementen

Internationale Campus

De Metropoolregio Amsterdam trekt meer internationale bedrijven naar zich toe en de al gevestigde bedrijven breiden uit. De regio wil deze aantrekkingskracht behouden en uitbreiden. Naast werk en huisvesting is de aanwezigheid van kwalitatief goed internationaal onderwijs een belangrijke randvoorwaarde voor internationale werknemers.

Concreet geven bedrijven aan dat ze moeite hebben buitenlands personeel te werven omdat de kinderen niet naar school kunnen in de Amsterdamse regio. In de MRA is een Deltaplan internationaal onderwijs opgesteld om het aanbod aan internationaal onderwijs in de regio op korte termijn te kunnen uitbreiden. Met een internationale campus wil Almere een aantrekkelijk woonmilieu scheppen voor internationale werkgevers en werknemers. Hiermee draagt dit sleutelproject direct bij aan de versterking van de concurrentiepositie van de Noordvleugel.

Kenniscampus Stadshart

De lange termijn investeringen van provincie en gemeente in Windesheim werpen hun vruchten af. De hogeschool stimuleert ondernemerschap, legt de verbinding met de maatschappelijke opgaven van de stad en zorgt voor een braingain voor de stad en de regio.

Windesheim is gereed om als brede hogeschool door te groeien naar een Kenniscentrum voor de stad en regio. De hogeschool werkt samen met partners uit de regio aan onderzoek en toepassingen voor 'toekomstig samenleven'. Met dit onderwerp werkt Windesheim aan een inhoudelijk profiel dat de hogeschool en de regio versterkt. De hogeschool wil zo bijdragen aan economische bedrijvigheid en kennis en innovatie die neerslaan in de regio.

De hogeschool wil haar rol in onderzoek en valorisatie verder uitbreiden. In het FVA is een bijdrage gereserveerd voor een vijfjarig traject waarbinnen wordt gewerkt aan onderwijs en onderzoek in de regio in het programma Urban Innovation. De basis hierin is het HBO, maar in sterke verbinding met MBO en WO.

Tegelijkertijd zet Windesheim in op een nieuwe hoofdlocatie in het centrum, met ruimtes voor fieldlabs en bedrijvigheid. Door groei van het studentenaantal heeft Windesheim meer ruimte nodig. Ook is er een regionale opgave om studentenhuysvesting te realiseren. De nieuwbouw van Windesheim en de realisatie van studentenhuysvesting in het centrum wordt in nauwe samenwerking met het programma *Hart van de Stad* uitgewerkt. In 2021 zijn twee mogelijke locaties voor deze plannen uitgewerkt. In de loop van 2021 zal besluitvorming over de locatie plaatsvinden, waarna verder uitwerking en planvoorbereiding volgt. Vanuit het FVA is een bijdrage gereserveerd voor het realiseren van ruimtes voor een economische broedplaats in het nieuwe gebouw van Windesheim, studiefaciliteiten, community-vorming en programmering van congressen, onderwijsactiviteiten en webinars op de campus, met een sterke verbinding met de binnenstad en het Almeers bedrijfsleven.

Deze middelen worden betrokken bij de besluitvorming in de gemeenteraad van Almere over de campusontwikkeling. De besteding wordt hierbij meegenomen zoals opgenomen in het *meerjarenprogramma FVA 2021-2025*. De aanvragen worden in de aankomende jaarprogramma's van 2023 en 2024 meegenomen.

Financiën

In 2020 is de aanbesteding voor de internationale campus afgerond. Medio 2021 is gestart met bouwen; de verwachte oplevering is begin 2023. Voor 2022 wordt het resterende budget uit het FVA aangevraagd van €1.232.000.

Mijlpalen 2022

- realisatie nieuwbouw internationale campus (oplevering begin 2023)

Verbinding met Floriade

De opgave van Urban Innovation sluit inhoudelijk sterk aan bij de opgaves voor de Floriade. De realisatie van de duurzame stadswijk Hortus brengt vraagstukken op tafel over een duurzame samenleving waarbij de woningbouwopgave en de sociale opgaves hand in hand gaan. De opbrengsten in kennis en producten van het Urban Innovation Institute kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan deze opgaves. Om de verbinding tussen Urban Innovation en de Floriade concrete invulling te geven is een van de eerste drie fieldlabs van Urban Innovation een plek te geven op het Floriade-terrein. Op deze plek zal gewerkt worden aan de opgave van de Floriade.

Ook wordt er gewerkt aan samenwerking rondom de woontoren die de Zorggroep Almere gaat bouwen op het Floriade-terrein. Hierbij wordt door Urban Innovation bijgedragen aan een crossover waarbij er samen wordt gewerkt met zowel technische disciplines (Smart Building, Smart City en Smart World) als zorgdisciplines.

Financiën

Voor 2022 wordt er een bijdrage uit het FVA gevraagd van € 600.000,-. Deze middelen worden ingezet op de volgende activiteiten:

- Onderwijs:** marktverkenning onderwijsaanbod, opzetten (nieuwe) onderwijsvormen, uitvoeren onderwijs, vormgeven samenwerking met andere leerlijnen (MBO-HBO en HBO-WO) en internationale werkbezoeken.
- Onderzoek:** analyse bestaande onderzoeksprogramma's en samenstellen onderzoeksgroep (incl. werving lector op de pijler 'wonen' met invalshoek maatschappelijke innovatie).
- Samenwerking werkveld (fieldlabs):** netwerk in beeld brengen, verkenning en selectie inrichting fysieke werkplek voor het programma Urban Innovation in diverse fieldlabs op locatie in de wijk/stad, opzetten selectieproces voor (innovatie)vraagstukken uit de praktijk, die in de fieldlabs ontstaan en/of kunnen worden onderzocht.

Mijlpalen 2022

Hogeschool Windesheim werkt de mijlpalenplanning op de drie genoemde activiteitenlijnen uit in een activiteitenplan. Deze wordt in het najaar van 2021 vastgesteld. De middelen zijn beschikbaar gesteld onder voorwaarde van het vaststellen van dit activiteitenplan door de stuurgroep van de programmalijn *Leer- en werkomgeving*.

Mijlpalen fysieke ontwikkeling

- vaststellen ontwikkelproces
- planontwikkeling

NB. Gereserveerde middelen in het FVA voor de fysieke ontwikkeling worden in 2023 en 2024 ingezet.

MBO ICT FieldLab

Het project MBO ICT Fieldlab beoogt de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren door studenten gericht op te leiden voor ICT-functies. Er is een structureel tekort aan goed opgeleide ICT-medewerkers en Almere heeft een overschot aan MBO-ers die administratief of algemeen opgeleid zijn en die weinig arbeidsperspectief hebben.

Het is belangrijk deze groep mensen 'future proof' te maken door middel van omscholing of opleiding in een richting waar wel volop werk verwacht wordt in de toekomst: in dit geval ICT. Voor werknemers die nu een wat mindere aantrekkelijke positie hebben op de arbeidsmarkt, kan ICT een springplank zijn naar een betere toekomst: naar een baan op een ander niveau, met een beter salaris.

Er is echter een veel bredere doelgroep. Uitgangspunt is dat er een regionaal opleidingscentrum voor IT wordt gecreëerd, waar verschillende doelgroepen terecht kunnen voor vragen en opleidingen, en waarin studenten ook direct in contact kunnen worden gebracht met het bedrijfsleven. Tevens biedt het ruimte voor het bedrijfsleven om er te werken en opdrachten te begeleiden.

Financiën

Voor 2022 wordt € 500.000 aangevraagd bij het FVA. Hiervoor worden de volgende activiteiten gedaan:

- Ontwikkelen van een expertiseplatform van het vakonderwijs (practoraat)
- Programmakosten ontwikkeling praktijkonderwijs
- Inrichten ICT FieldLab bij ROC Flevoland (Almere Buiten)
- Marketing

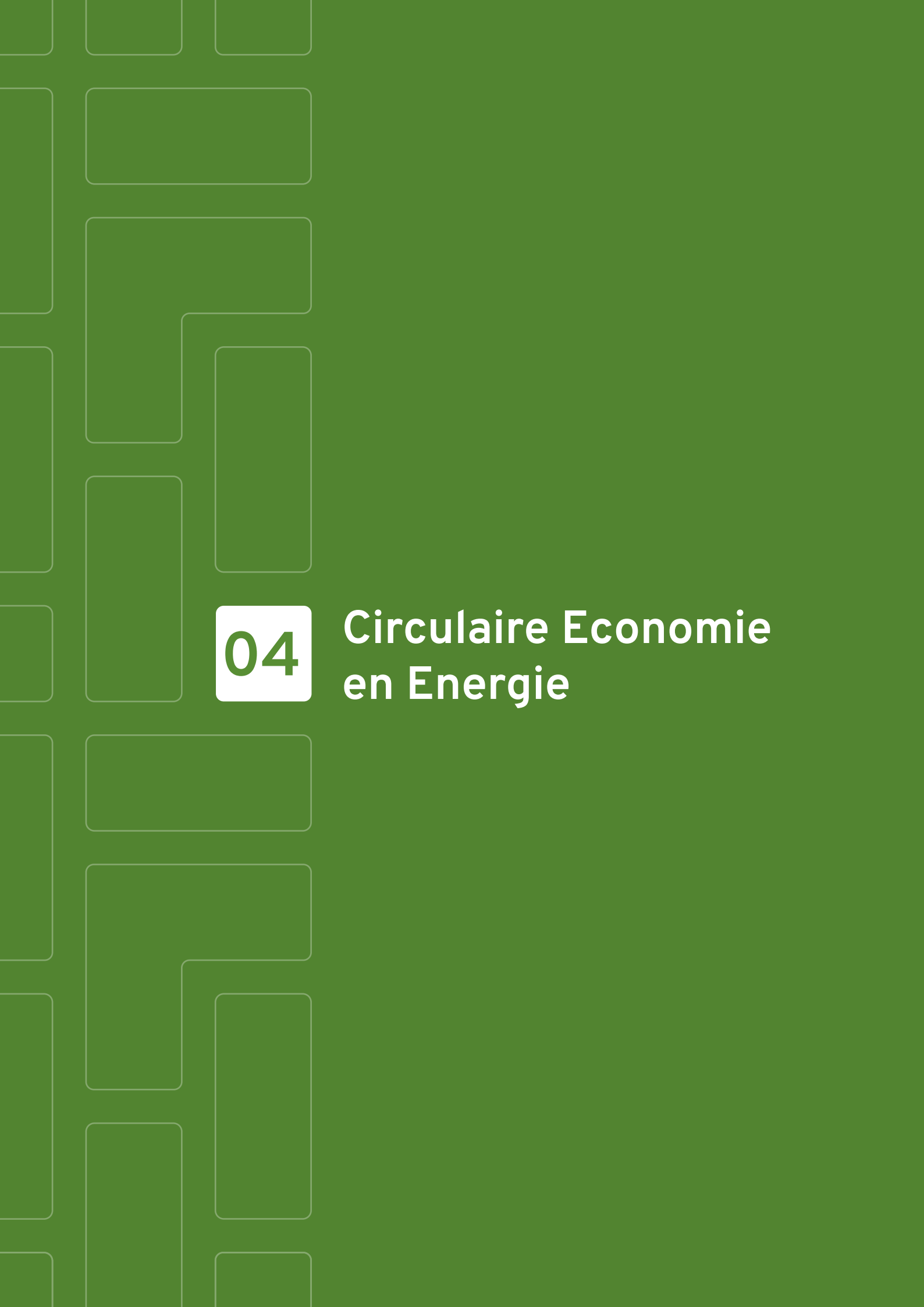
De activiteiten op het gebied van onderwijs, trainingen en cursussen worden bekostigd door het ROC en uit de opbrengsten uit trainingen voor werkzoekenden (door uitkerende instanties) en commerciële trainingen (door bedrijven). Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst met het ROC opgesteld.

Mijlpalen 2022

- 20 MBO studenten volgen MBO ICT opleiding bij ROC in het lab
- 10 deelnemers volgen 10 trainingsdagen
- 100 deelnemers aan langere trainingen (1-12 weken)
- 8 werkplekken in gebruik door ZZP-ers en kleine ondernemers
- uitvoering practoraat

Doelstellingen

- Het realiseren van een MBO ICT FieldLab voor de gehele regio om alle ICT-opleidingen te bundelen. Het regionaal opleidingscentrum gaat gevestigd worden in de toren van het ROC van Flevoland in Almere Buiten, direct aan het NS-station. Zo kan er gebruik gemaakt worden van alle faciliteiten van het ROC en wordt het field lab integraal onderdeel van de campus. In totaal verwachten we dat het MBO ICT FieldLab een direct bereik heeft van ruim 3.200 personen in vijf jaar tijd. Dit betreft de betrokken MBO studenten, werkzoekenden, werknemers en werkgevers in de ICT.
- Het ontwikkelen van een expertiseplatform van het vakonderwijs (een practoraat) zodat die aansluit bij de vraagstukken in de markt. Dit in overleg met de uitkeringsinstanties, het MKB, het ROC, de doelgroepen zelf en met aanbiedende marktpartijen. Trends en ontwikkelingen in kaart brengen, streven naar nieuwe vormen van lesgeven waarbij er met name gewerkt gaat worden met nieuwe manieren van lesgeven.
- Het realiseren van hybride en flexibele werkplekken en mogelijkheden voor een grote groep ZZP-ers en micro ondernemingen waardoor er meer broeinesten van kennis en ondernemerschap ontstaan. Deze ondernemers en alumni van het ROC kunnen hier (samen)werken, maar ook begeleiding bieden aan de opdrachten die zij hebben gegeven aan de studenten.

04

Circulaire Economie en Energie

Bron: Ronald Tilleman

Circulaire Economie en Energie

Circulaire economie en duurzame energie zijn bronnen van innovatie en economische kansen. Provincie Flevoland en gemeente Almere willen dat laten zien. Door in te zetten op deze economische kansen, helpen we bij de overstap op duurzame energie en benutten we grondstoffen beter.

Afgelopen jaren zijn flinke stappen gezet in het ontwikkelen van de circulaire economie en duurzame energie. De Upcycle City Competitie en de realisatie van het Upcycle Centrum zijn volgens plan uitgevoerd. Middels het project City Lab hebben ondernemers met ons veel werk verricht om de circulaire economie op bedrijventerreinen De Vaart en De Steiger te stimuleren. Nu vormen Almere en Flevoland een vruchtbare bodem voor het verder ontwikkelen van de circulaire economie en duurzame energie: er is kennis op hoog niveau, de Europese Unie en ondernemers zijn bereid mee te werken en investeren. De schaalgrootte van stad en regio maakt het mogelijk om oplossingen uit te testen en toe te passen. De programmalijn biedt kansen voor het verder verstevigen van het imago en de identiteit van de stad. Internationale faam van Almere als duurzame en circulaire stad, zal bijdragen aan Europese bekendheid, aan de hand waarvan we een nog logischer partner zijn om een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de Green Deal en waar mogelijk subsidies te ontvangen voor de uitvoering van ons programma.

De programmalijn Circulaire Economie en Energie is een vervolg op de programmalijn Energy on Upcycling en wordt sterk gevoed door de duurzaamheidsagenda van Almere. In deze programmalijn zijn de volgende sleutelprojecten opgenomen die onderdeel uitmaken van de veelomvattende duurzaamheidsagenda en bovengemeentelijk van aard zijn:

- **Circulaire economie:**
dit sleutelproject onderscheidt meerdere deelprojecten:
 - Competitie Upcycle City 2.0
 - Stedelijke grondstofstromen
 - Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie
 - Stedelijk Voedselsysteem
 Tevens is het bestaande project City Lab stedelijke grondstoffen hierin onder gebracht.
- **Duurzame energie:**
 - balanceren energienet
 - doorzetten ultradiepe geothermie
 Het reeds lopende Energiefonds is ook onderdeel van dit sleutelproject.

Programmalijn 3: Circulaire Economie en Energie	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Circulaire economie – City Lab	0	-201	-201
Circulaire economie – Competitie Upcycle City 2.0	-654	0	-654
Circulaire economie – Stedelijke grondstofstromen	-335	-86	-421
Circulaire economie – PRICE	-720	-102	-822
Circulaire economie – Stedelijk voedselsysteem	-580	0	-580
Circulaire economie	-2.289	-389	-2.678
Duurzame energie – Energiefonds	0	-358	-358
Duurzame energie – Balanceren energienet	-160	-180	-340
Duurzame energie – Ultradiepe geothermie	-160	-100	-260
Duurzame energie	-320	-638	-958
Subtotaal programmalijn Circulaire economie en energie	-2.609	-1.027	-3.636

Bedragen € x 1.000

Circulaire economie

In Almere gaan meer dan gemiddeld in Nederland grondstoffenstromen rond in verband met de groei van de stad en bijbehorende bouwopgaven. In de afgelopen jaren zijn mogelijkheden voor het verwerken van reststromen onderzocht en uitgetoet. Op de bedrijventerreinen De Vaart en De Steiger zijn de eerste resultaten zichtbaar.

Om in 2030 al voor de helft minder primaire grondstoffen te gebruiken, is het nodig om nieuwe pilots te starten, de pilots van de afgelopen jaren op te schalen, en de circulaire economie zelfstandiger te laten worden. Dit sleutelproject wordt benaderd vanuit de kansenstrategie. De groei in de circulaire economie gaan snel. Voorlopig wordt er ingezet op een vijftal onderdelen: afronding van City Lab Stedelijke Grondstoffen, een volgende Competitie Upcycle City, doorontwikkeling van het verwaarden van stedelijke grondstoffen, het ontwikkelen van een Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie en tot slot aanjagen van de totstandkoming van een Stedelijke Voedselsysteem.

CityLab Stedelijke grondstoffen

In de omgeving van het Upcycle Centrum, op het bedrijventerrein De Steiger, wordt het Citylab stedelijke grondstoffen gerealiseerd. Het Citylab is een gecontroleerde regelluwe testomgeving voor nieuwe economische activiteiten rond het opwaarderen van reststromen. Met het Citylab heeft de gemeente Almere de ambitie nieuwe circulaire bedrijven aan te trekken en huidige circulaire bedrijfsactiviteiten te stimuleren door het bieden van een aangenaam vestigingsklimaat gericht op de circulaire economie en een opvolgmilieu voor de bedrijven in het Upcyclecentrum.

Verbinding met Floriade

Inhoudelijk sluiten de thema's Growing Green Cities van de Floriade en circulaire economie van het Citylab op elkaar aan. Behalve een inhoudelijke link, is er ook een fysieke link: bedrijventerrein De Steiger ligt naast het Floriade terrein. Op de groenstrook achter het Upcyclecentrum zullen straks duizenden bezoekers per dag langs komen. Op deze plek zullen zij zien wat er gebeurt op gebied van circulaire economie op De Steiger. Daarnaast wordt er een paviljoen gerealiseerd op de Floriade door ondernemers van De Steiger genaamd *Circuloco*. Na afloop van de Floriade zal dit paviljoen geplaatst worden op De Steiger.

Financiën

2022 het laatste jaar voor dit project, wat betekent dat vooral veel lopende zaken afgerond zullen worden. Er worden geen nieuwe middelen voor 2022 aangevraagd. Er wordt verwacht dat een beperkt deel van de middelen uit 2021 doorgeschoven zullen worden naar 2022 (circa € 200.000).

Mijlpalen 2022

- Derde editie Steiger festival
- Opening *Circuloco* op Floriade terrein
- Groen bij Upcyclecentrum laat aan Floriade bezoekers zien wat er gebeurt op gebied van circulaire economie

- Afronding openbare ruimte aantrekkelijk en circulair
- Bedrijfspannen zijn opgeknapt
- Meer bestaande bedrijven werken circulair en het aantal circulaire bedrijven op de Steiger is toegenomen
- Uitputting van het Stimuleringsfonds om bedrijven op weg te helpen naar circulair ondernemerschap
- Afronding pilot grondstoffen vanuit Upcyclecentrum naar ondernemers op De Steiger

Competitie Upcycle City 2.0

In de afgelopen jaren is de eerste Upcycle City Competitie uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een succesvolle realisatie door de twee competitie winnaars: CIRWINN en Velopa. Deze eerste competitie heeft opvallend veel opgeleverd. Dit is onder andere te zien aan de diverse ontwikkelingen op bedrijventerrein De Vaart. Daarmee is een belangrijke bijdrage geleverd aan de Almeerse circulaire economie. De ambitie die de gemeente Almere heeft op dit thema, is alleen waar te maken wanneer we hier op blijven inzetten.

Het succes van de eerste competitie leverde de motivatie en inspiratie voor het opzetten van een tweede competitie. Met de 'geleerde lessen' uit de voorgaande competitie is de verwachting dat een volgende competitie nog succesvoller kan worden. De markt moet constant uitgedaagd worden op dit onderwerp. Op deze manier kan de gemeente dit blijven aanjagen. Het is belangrijk om dit in combinatie te doen met de ketenaanpak (Grondstoffenregie), omdat daar uit blijkt welke reststromen vatbaar zijn voor een competitie.

Er blijkt veel draagvlak in het interne en externe netwerk om de focus van de tweede Upcycle City Competitie te leggen op circulair bouwen/ circulaire Leefomgeving. Er is een grote duurzaamheidswinst te boeken in duurzame en circulaire gebiedsontwikkeling, getuige onder andere landelijke en regionale activiteiten hieromtrent. Duurzame Gebiedsontwikkeling is één van de drie voorgestelde transitie in de vastgestelde Duurzaamheidsagenda van Almere. De competitie wordt in samenwerking met het sleutelproject PRICE en de programmalijn Vernieuwend Wonen uitgewerkt. De programmalijn Circulaire economie en energie draagt zorg voor de projectleiding. Vanuit de programmalijn Vernieuwend Wonen wordt capaciteit vrijgemaakt om mee te denken over de inhoud en opzet van de competitie.

Verbinding met Floriade

De winnaar(s) van de tweede competitie wordt (worden) tijdens een nader te benoemen evenement op de Floriade bekend gemaakt.

Financiën

Voor 2022 wordt €653.000 aangevraagd. Deze bijdrage is met name bedoeld voor de uitwerking van de competitie en het begeleiden van de winnaar(s) voor het realiseren van het initiatief. Eén van de voorwaarden in de competitie is dat de winnende partij zelf 2/3 van de totale investeringskosten bijdraagt.

Mijlpalen 2022

- uitvraag competitie
- bekendmaking winnaar(s)

Stedelijke grondstofstromen

Door in te zetten op grondstoffenregie vanuit de gemeente zijn in de afgelopen periode onder meer de groene beton-centrale gerealiseerd, een fabriek voor het verwaarden van plastics opgestart en een grondstoffencollectief opgericht, waar een biocomposiet van waterplanten is ontwikkeld. Op bedrijventerrein De Vaart worden meer materiaalstromen verwerkt voor nieuwe toepassingen. Om maximaal gebruik te maken van de lokale grondstoffen zijn een grondstoffendepot, sorteerlocaties en opslag- en reparatiefaciliteiten nodig met daaraan gekoppeld een digitale grondstoffenmarktplaats. In 2020 is een businesscase opgesteld waarin onderzocht is hoe en op welke locatie dit vorm zou kunnen krijgen, en hoe de exploitatie geregeld kan worden. Hierin zijn vier kansrijke grondstofstromen opgenomen: grond, elementverharding, spelen en hout. Inmiddels is een locatie gereserveerd op De Vaart en worden voorbereidingen voor de inrichting getroffen. 2022 zal in het teken staan van het verder opschalen en implementeren van het grondstoffendepot en de digitale marktplaats.

In 2022 wordt er ook verder ingezet op de ontwikkeling om reststromen en afgedankte producten in de regio in een lokale kringloop te brengen. De beoogde realisatie van een sorteerhub en een circulair ambachtscentrum zijn tot één project geïntegreerd: Circulair Ambachtscentrum Almere (CAA). Het CAA is een lokaal samenwerkingsverband waar diverse partijen hun handen ineenslaan om regionale grondstoffen, materialen en producten op een zo duurzaam en efficiënt mogelijke wijze te hergebruiken. Door de samenwerking van milieustraat en kringloopbedrijf in combinatie met reparatie en eventueel demontage van producten, krijgen afvalstromen weer waarde of een verlengde levensduur. De bedrijvigheid van een circulair ambachtscentrum biedt kansen voor werkgelegenheid.

Met name mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie komen in aanmerking. Het CAA is tevens een vruchtbare en innovatieve setting voor onderwijsinstellingen. Zo kan er gedacht worden aan beroepsbegeleidende leerweg-plekken (BBL), werkervarings-, stage- en afstudeerplekken. MBO-leerlingen leren ambachtelijke skills onder de begeleiding van een werkleider. Studenten van het HBO en de Universiteit voeren (praktijkgerichte) opdrachten en onderzoeken uit naar materiaalstromen, procesverbetering, businesscases, marktkansen en samenwerkingskansen.

Het biedt tal van vakinhoudelijke en didactische opties voor verschillende doelgroepen. Daartoe wordt samengewerkt met sleutelproject PRICE. Het project sluit verder aan op het project Citylab van de gemeente en de Repair Cafe's van stichting De Schoor.

In 2021 is het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte aan de Aeres Hogeschool Almere gestart. Het lectoraat ontwikkelt kennis over de aanpak van grootstedelijke vraagstukken met de centrale thema's circulaire economie, biodiversiteit en klimaatadaptatie in relatie tot de inrichting en governance van de stedelijke leefomgeving en het welzijn van stedelingen. Hierdoor draagt het lectoraat bij aan de ontwikkeling van innovatieve concepten, producten of diensten, bij voorkeur op systeemniveau. Met de uitvoering van het lectoraat dragen we bij aan een circulaire, duurzame, groene en economisch vitale stad. Het lectoraat wordt samen met de programmalijnen *Leer- en werkomgeving* en *Groene en Waterrijke identiteit* uitgewerkt.

Verbinding met Floriade

Het Circulair Ambachtscentrum Almere ligt bij het Upcycle Centrum op De Steiger, aan de zuidkant van de Floriade. Bezoekers kunnen op bedrijventerrein De Steiger en op de Expo zien wat je allemaal kunt doen met de reststromen van de stad. Het lectoraat werkt samen met het kennisprogramma van de Floriade omtrent kennisdeling van onderzoek en programmering van events. Mogelijk wordt de lectorale rede in een van de Floriade paviljoens gehouden.

Financiën

In totaal wordt voor 2022 € 335.000 aangevraagd. Hiervan is € 15.000 voor het grondstoffendepot, € 230.000 voor het Circulair Ambachtscentrum Almere en € 90.000 voor het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte.

Mijlpalen 2022

- Realisatie grondstoffendepot op De Vaart
- Uitwerken digitale grondstoffenmarktplaats
- Opleiden en trainen betrokken personeel bij het grondstoffendepot
- Businesscase Circulair Ambachtscentrum Almere (CAA) verder uitwerken
- Aanschaf benodigde equipment voor demontagelijn CAA
- Pilot met aantal onderdelen CAA, met name sorteren, demonteren, opslag en reparatie
- Koppeling CAA met PRICE, Citylab en Repaircafé
- Op basis van het lectoraatsplan (gereed najaar 2021) worden de activiteiten van het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte voor 2022 nader ingevuld.

Praktijk- en innovatie centrum Circulaire Economie (PRICE)

PRICE zal met nieuwe onderwijsconcepten -gekoppeld aan praktijkgericht onderzoek- talent, kennis en innovatiekracht toevoegen aan bedrijven en instellingen in de markt voor de transitie naar een circulaire economie.

De focus van de transitie ligt op de circulaire leefomgeving. Als innovatief kennisinstituut zal zij Almere, de regio en Nederland haar marktpositie als kennishouder en innovator versterken. PRICE doet dit via de lijn van het in de praktijk toepassen van maatschappelijke vraagstukken rondom het thema circulaire leefomgeving en onderwijsontwikkeling. Hierdoor wordt talent geactiveerd, worden inzichten en innovaties vanuit een experiment naar de markt gebracht waarbij kennisverdieping, valorisatie en opschaling centraal staan.

PRICE doelen

- Het versnellen van kennisvalorisatie en innovatie door het in praktijk brengen van marktvragen rondom een circulaire leefomgeving. Door co-creatie tussen onderwijs, bedrijfsleven, bewoners en overheid en het doen van praktijkgericht onderzoek, komen kennisvalorisatie en innovatie tot stand. Investeren in en focus leggen op praktijkgericht onderzoek, gericht op concrete vraagstukken, leidt tot meer kennisvergaring, -deling en -verspreiding en het benutten hiervan door bedrijven, overheden en onderwijs.
- Het in de praktijk brengen van kennis en competenties van gekwalificeerde professionals voor de arbeidsmarkt van nu en in de toekomst. PRICE is een fieldlab waar onderwijs, onderzoek, ondernemen bij elkaar komen en waar kennis in de praktijk wordt getest en daarmee opleidingen en onderzoek met nieuwste inzichten voedt. Mede hierdoor wordt het aantal mbo- en hbo-studenten vergroot dat kennis en competenties verwerft rondom het thema waarbij de circulaire economie integraal wordt benaderd.
- In PRICE staan onderwijs & duurzame innovatie t.b.v. een circulaire leefomgeving centraal. Vraagstukken vanuit de 4-helix op dit gebied worden concreet gemaakt en in de praktijk getest. Hiertoe ontwikkelt PRICE nieuwe processen, technieken en verdienmodellen met sociale en economische impact.

Om invulling te geven aan deze doelstellingen worden onder meer challenges georganiseerd. Voor deze challenges zijn zes actielijnen geformuleerd:

Actielijnen

- proces
- techniek
- sociaal
- financiën
- meetbaarheid
- juridisch

Binnen de challenges komen twee of meer actielijnen aan bod. Er zijn uiteraard diverse vraagstukken die op meerdere actielijnen betrekking hebben. De actielijnen geven echter wel een duidelijke invalshoek weer voor PRICE, van waaruit de Circulaire Innovatie wordt aangejaagd.

Het project krijgt gestalte in afstemming met programma's Leer- en werkomgeving en Vernieuwend Wonen.

Programmalijn Circulaire economie en Energie is trekker.

Verbinding met Floriade

PRICE heeft twee concrete verbindingen met de Floriade:

- **Samenwerking Circuloco:**
PRICE ondertekent in 2021 een intentieverklaring met het Circulaire paviljoen Circuloco voor samenwerking op het gebied van:
 - Formuleren en uitvoeren van challenges gedurende de bouw van het paviljoen (2021), de gebruiksfase (2022) en de afbouw- en recycle/heropbouw fase (2022)
 - Stedelijke grondstofstromen
 - Formuleren programmering PRICE tijdens de 6 maanden van Floriade Expo in Circuloco
 - Verkennen Circuloco als basecamp of als satelietlocatie voor PRICE (2022)
- **Internationaal congres op Floriade:**
In 2022 zal PRICE op Floriade Expo een groot internationaal seminar organiseren. Het draagt daarmee bij aan de gehele PRICE opgave en verbindt uitkomsten van de PRICE challenges aan de fieldlabs, maakt met bedrijven en overheden belemmeringen in de wet- en regelgeving bespreekbaar en zet aan tot verandering. Het heeft als belangrijkste doel te komen tot kennisvalorisatie en tot concrete acties en deze acties op te schalen. De innovatie programmering gaat daarmee verder dan een aaneenschakeling van programma's, evenementen en bijeenkomsten.

Financiën

Voor 2022 wordt € 822.000 aangevraagd. De bijdrage is met name voor het locatie onderzoek, het uitvoeren van de challenges en kennisvalorisatie en de programmering op Floriade. Cofinanciering wordt geleverd door Windesheim (€ 50.000 per jaar) en ROC Flevoland € 10.000 per jaar).

Mijlpalen 2022

- Locatieonderzoek basecamp en satelietlocaties
- Uitvoeren 10 challenges
- 3 kennisvalorisatie trajecten volgend op de challenges
- Ontwikkelen en start nieuwe (onderdelen opleidingen / minor Circulaire economie
- Programmering PRICE in Circuloco tijdens Floriade
- Internationaal congres tijdens Floriade

Stedelijk voedselsysteem

Met de ligging van Almere als schakel tussen het voedselproducerende achterland en de metropoolregio Amsterdam, het aanwezige onderwijs en innovatiecluster, de Floriade en de vele activiteiten vanuit praktijk en beleid gerelateerd aan de stedelijk voedselvoorziening heeft Almere kaarten in handen om een duurzaam voedselsysteem voor de stad op te zetten. Maar ook om zich te profileren als stad van kennis en innovatie op voedselvraagstukken met ruimte om te experimenteren. Almere kan op deze manier bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken rondom duurzame stedelijke voedselvoorziening, zowel nationaal als internationaal.

Internationaal werkt Almere samen met de Ellen MacArthur Foundation (EMF) en het Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP). Binnen het programma EMF, waar wereldwijd 14 steden bij betrokken zijn, wordt er gewerkt aan lokale interventies, met privaat-publieke consortia, die schaalbare showcases opleveren en oplossingen bieden voor stedelijke voedselvraagstukken. Het MUFPP is een netwerk van meer dan 200 steden wereldwijd die zich inzetten voor een duurzaam stedelijk voedselsysteem. Almere geeft op deze manier invulling aan het experimentele en het innovatieve karakter van de stad, terwijl er tegelijkertijd de lokale en regionale voedselproductie, -verwerking en -afzet als economische groeisector wordt gestimuleerd en gezond eten breder beschikbaar komt.

Almere heeft in 2021 een Voedselstrategie ontwikkeld: *Almere: kennis en innovatie stad voor voedselvraagstukken en ruimte voor experimenten*. Deze strategie geeft focus, helderheid in de positionering van Almere op dit thema en zorgt voor de verankering van voedsel binnen de diverse beleidsthema's van de Gemeente Almere. Vanuit de voedselstrategie van Almere worden in 2021-2025 stappen gezet om te komen tot een duurzaam stedelijk voedselsysteem. Er wordt samengewerkt aan innovatieve interventies in de stad, de vestiging van innovatieve voedselbedrijven in de stad en regio wordt gestimuleerd en Almere wordt als kennis- en innovatiestad op gebied van voedselvraagstukken op de (internationale) kaart gezet.

De kernambities in de Voedselstrategie zijn:

- Almere staat voor gezonde keuzemogelijkheden voor iedereen
- Almere staat voor een duurzame voedsel economie, lokale en regionale producten en initiatieven.

In de voedselstrategie zijn drie icoonprojecten benoemd:

- **Groene loper naar Floriade Expo:** het ontwikkelen van een gezonde en duurzame route van het station naar het Floriadeterrein met een aantrekkelijk voedselaanbod
- **Regionale voedselhub:** verkenning naar een overslagpunt in Almere van regionaal geproduceerd voedsel richting te MRA om te komen tot kort ketens
- **Flevo Campus:** zie *Leer- en werkomgeving*.

Verbinding met Floriade

Dit sleutelproject is de legacy van de Floriade omtrent het thema *Voedsel in de stad*. Er wordt samengewerkt met de provincie in de programmering van het Food Forum, met de activiteiten van de Flevo Campus op de Floriade en met het kennisprogramma van de Floriade (Floriade Dialogues). De internationale expositie van de bij het MUFPP aangesloten steden vindt in 2022 plaats op het Floriade terrein, onder regie van de Floriade BV. Veel bezoekers van Floriade zullen via de Groene Loper van het station naar het Expo terrein lopen.

Financiën

Voor 2022 wordt een bijdrage van € 580.000 aangevraagd. Het icoonproject Flevo Campus is een apart project binnen het FVA. De uitvoering en financiering hiervan valt buiten de voedselstrategie. Dit project wordt nauw afgestemd met en is complementair aan de activiteiten van Flevo Campus (Programmalijn *Leer- en werkomgeving*). Cofinanciering is beschikbaar vanuit het EU-project URBACT-Nextagri en het EU-project Foodwafe. Voor de Voedsel coöperatie Oosterwold is een aanvraag ingediend voor subsidie uit het EU-fonds Leader.

Mijlpalen 2022

- Tentoonstelling voedselinnovaties MUFPP (Milan Urban Food Policy Pact) steden tijdens Floriade in 2022 (Milan Expo). Aansluitend hierop zullen er 1 – 2 internationale voedselconferenties georganiseerd worden. Deze zullen in de plaats komen van de Global Mayor's summit.
- Sluitende businesscase Boeren voor Buren. Op deze manier wordt de korte keten gestimuleerd en is lokaal geproduceerd voedsel betaalbaar voor een brede groep.
- Realisatie IVN eettuintjes: een project voor meer eetbaar groen bij inwoners (tuinen en balkons)
- Realisatie Groene Loper, samen met Smaakmakers en Greendish: uitvoerders van een campagne voor een gezonder en duurzamer voedselaanbod in de stad.
- Realisatie Regionale Voedselhub: Doorgroeïend vanuit de Regionale Alliantie korte ketens, wordt in 2022 toe gewerkt naar een regionale voedselhub waarbij Flevolandse voedselproducerende bedrijven in Almere samenwerken in een fysieke hub.
- Ondersteunen ondernemers bij hergebruik organische reststromen.
- Uitvoering communicatie: communicatie krijgt verder uitwerking middels websites en publiekscampagnes. Communicatie is belangrijk om de voedselstrategie naar buiten te brengen en doelgroepen te bereiken. Flevolandse voedselrijkdom, duurzaamheid, verspilling, bewustwording en eiwittransitie zijn hierin leidend.
- Versterken samenwerking in netwerken: versterken van deelname in de regionale en nationale netwerken en samenwerkingen om de kernambities uit de voedselstrategie tot uiting te brengen.

Duurzame energie

De gaswinning in Groningen wordt beëindigd, niet alleen omdat we de Nederlandse doelstelling hebben om in 2050 CO₂-arm te zijn, maar ook voor de veiligheid van het gebied. Het gebruik van aardgas verdwijnt daarmee stap-voor-stap ook uit Almere en de rest van Flevoland.

Er liggen kansen voor innovatieve manieren van energie-opwekking en -opslag. Duurzame energie voor verwarming en warm water komt in de plaats. Duurzame energie wekken we het liefst in Almere op. Dat levert werkgelegenheid op en het biedt de mogelijkheid om Almeerders (financieel) mee te laten profiteren. Tevens moeten we zuiniger omgaan met energie. Naast energie besparen en het isoleren van woningen, moeten woningen ook andere soorten warmtevoorzieningen krijgen. Er wordt daarom onderzoek gedaan naar hernieuwbare en alternatieve energiebronnen.

In dit sleutelproject wordt er hoofdzakelijk ingezet op deze drie onderdelen:

- Het voortzetten van het Energiefonds
- Het voortzetten van de Ultradiepe geothermie
- De nieuwe pilot project Balanceren energienet testen

Energiefonds

Het Energiefonds is een lopend project uit het meerjarenprogramma FVA 2017-2021. Via het Energiefonds kunnen bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor hernieuwbare energieprojecten (aanvullende) financiering aanvragen in de vorm van een lening. Hierbij werkt gemeente Almere samen met de Stichting Volkshuisvesting Nederland en WOAB (Woningabonnement) als fondsbeheerders. Het administratief beheer wordt uitgevoerd door het subsidiebureau van de gemeente Almere.

De doelen van het project zijn:

- stimuleren van energiebesparende oplossingen voor woningen en bedrijven;
- verduurzaming van woningen en bedrijven;
- bijdragen aan de doelstellingen van de duurzaamheidsagenda van Almere en het nationale klimaatakkoord met betrekking tot CO₂ besparing.

Financiën

Het project is nog niet afgerond. Er zullen nog beheerkosten gemaakt worden tijdens de looptijd van de leningen. Voor het jaarprogramma 2022 wordt geen nieuwe aanvraag gedaan.

Balanceren energienet

Ons energiesysteem gaat veranderen, waardoor er beslag gelegd zal worden op hernieuwbare energie, transport en media (elektriciteit, warmte, en na 2030 waterstof). Om de druk op soortgelijke systemen voor energiedragers te ontlasten is een betere afstemming van vraag en aanbod belangrijk. Dit heet balanceren, wat inzet op het voorkomen van teveel beslag op energiedragers (elektriciteit en warmte) en het efficiënter gebruik maken van die energiedragers tijdens de energietransitie. Het uiteindelijke doel is om CO₂ te verminderen.

In 2021 zijn twee pilots uitgewerkt:

- **balanceren elektriciteit op buurniveau:** doel is om voor een buurt het elektriciteitsnet optimaal te ontlasten om onderhoudskosten voor de energieleverancier te voorkomen: een zogenoemde buurt batterij. Spin-off kan zijn dat een netwerk ontstaat waar mensen elkaar op buurniveau beter kunnen vinden en niet alleen elektriciteit maar ook andere zaken kunnen uitwisselen. Deze pilot is gestart in De Wierden.
- **innovatieve warmteoverdracht op een bedrijventerrein:** voor warmteoverdracht is een verkenning gestart voor een mogelijk pilot op bedrijventerrein De Vaart. Via een lokaal warmtenet tussen een datacenter en een biovergister enerzijds en tuinders (met een grote energievraag naar warmte) anderzijds, is het doel om de tuinders betaalbare biogas en CO₂ te leveren en via het datacenter restwarmte te leveren aan de biovergister en het stads-warmtenet. Dit levert een grote CO₂ winst op.

De haalbaarheid van beide pilots wordt in 2021 uitgewerkt. Voor het balanceren van elektriciteit op buurtniveau is deelname van circa 100 huishoudens nodig om uitspraken te kunnen doen over de kansen van energiedelen. Indien de pilot kansrijk blijkt, vindt opschaling naar naast gelegen buurten plaats. Voor de warmte uitwisseling op De Vaart vindt vervolgonderzoek plaats om een businesscase te kunnen opstellen. Op basis daarvan zal besloten worden of de pilot haalbaar is en een vervolg krijgt.

Verbinding met Floriade

Kennis die opgedaan wordt in de pilots kan gedeeld worden op verschillende locaties op de Floriade, waaronder het Amsterdam – Almere paviljoen.

Financiën

In eerste instantie werd gedacht dat een keuze gemaakt zou moeten worden tussen de pilots. De pilot balanceren elektriciteit op buurtniveau blijkt minder budget te vragen dan verwacht. De uitwerking van beide pilots wordt haalbaar geacht binnen het totale beschikbare budget in het meerjarenprogramma 2021-2025.

Voor 2022 wordt een bijdrage uit het FVA van € 160.000 aangevraagd voor nader uitwerking van de pilots. Mede door de corona maatregelen is vertraging opgelopen in beide pilots. Gesprekken met bewoners respectievelijk bedrijven zijn minder makkelijk te organiseren binnen de beperkende maatregelen. De middelen die gereserveerd zijn voor 2021, worden daarom doorgeschoven naar 2022. Het totaal beschikbare budget voor 2022 komt daarmee op €340.000. Hiervan is €115.000 bestemd voor de pilot balanceren elektriciteit op buurtniveau en €225.000 voor de pilot warmte uitwisseling bedrijventerrein. De middelen staat onder voorwaarden en worden per pilot vrijgegeven als de kansrijkheid van de betreffende pilot aangetoond is.

Mijlpalen 2022

- **Balanceren elektriciteit op buurtniveau:**
 - analyse resultaten eerste 100 deelnemende huishoudens in 2021.
 - Indien pilot kansrijk blijkt: opschaling naar naast-gelegen buurten met circa 500 deelnemende huishoudens.
 - buurtprofielen nieuwe buurten opstellen.
- **Warmte uitwisseling bedrijventerrein:**
 - mijlpalen in 2022 zijn afhankelijk van het go/nogo besluit eind 2021 op basis van onderzoek en businesscase.

Ultradiepe geothermie

De laatste jaren is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het aanboren van ultradiepe aardwarmte. De potentie van geothermie bedraagt ongeveer 20% van de Almeerse energievraag. Hiermee kan de basis last van het huidige warmtenet verduurzaamd worden. De doorlooptijd van een geothermisch warmteproject tot aan winning bedraagt zo'n 7 à 8 jaar.

De afgelopen jaren heeft de inspanning van Almere gezorgd voor versnelling in de landelijke aanpak, kennisuitwisseling met andere gemeenten en provincies én dat er op kosten van het Rijk seismisch onderzoek uitgevoerd wordt. Dit heeft geleid tot een brede samenwerking met de provincies Flevoland en Noord-Holland, die ieder € 5 miljoen in het project investeren.

Financiën

Voor 2022 worden geen nieuwe middelen vanuit het FVA gevraagd. In 2022 wordt er gebruik gemaakt van het rest-budget van 2021. Het project heeft een hoog innovatief gehalte en kent veel afhankelijkheden. Activiteiten kunnen alleen volgtijdelijk uitgevoerd worden. Mede door de corona maatregelen is vertraging opgetreden in de oorspronkelijk planning. De gereserveerde middelen van 2021 worden daarom volledig doorgeschoven naar 2022 e.v. Met de FVA-bijdrage worden de kosten van een projectleider, communicatie en een bijdrage aan onderzoeken gefinancierd.

Mijlpalen 2022

- Analyse resultaten 2D seismisch onderzoek van drie lijnen in Almere die in 2021 uitgevoerd worden.
- Als hieruit blijkt dat er potentie zit in de ondergrond van Almere dan is er vervolg onderzoek nodig in de vorm van 3D seismisch onderzoek.
- Locatie onderzoek geothermie installatie bovengronds. Hierin wordt gezocht naar een locatie die inwoners zo min mogelijk tot last is en waar tegelijkertijd gemakkelijk een verbinding kan worden gemaakt met de stadsverwarming. De grootte van het benodigde werkterrein is gelijk aan de grootte van 1-1,5 voetbalveld.
- Bepaling van een boorlocatie en verdere definitie van het project, inclusief consortiumvorming (eind 2022).
- Bewonerscommunicatie en draagvlakvorming. In de locatiekeuze voor boring moeten inwoners van de stad zo goed mogelijk worden meegenomen. Denk hierin aan gesprekken met de stad, klankbord groepen met bewoners, bewonersavonden, maar wellicht ook 1-op-1 gesprekken met bewoners. Ultradiepe geothermie is een principe dat voor veel bewoners nog onbekend is. Het is daarom van belang dat er intensief gewerkt wordt aan het informeren en het creëren van draagvlak.

05

Cultuur, toerisme en sport

Bron: Van Veen Architecten BV

Cultuur, toerisme en sport

In de programmalijn Cultuur, toerisme en sport zoeken we naar mogelijkheden om unieke plekken te creëren waar altijd iets te doen is en mensen elkaar kunnen ontmoeten. Plekken waar bezoekers van binnen en buiten de stad worden verrast en beleving centraal staat. Kunst en cultuur zijn hier onmisbaar als ontwerpende en verbindende factoren.

Dit wordt gedaan samen met andere overheden en niet in de laatste plaats met culturele partners. We ontwikkelen gebieden en trekpleisters die de bezoekers nieuwsgierig maken en buiten de stadsgrenzen meer dan herkenbaar zijn.

Daarnaast ontwikkelen we enkele voorzieningen die de aantrekkingskracht van de stad vergroten. Almere wordt hiermee steeds interessanter om te wonen. Tevens biedt dit een inspirerend en uitdagend vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen.

Programmalijn 4: Cultuur, toerisme en sport	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Kustzone Almere Poort/Duin	-1.406	-3.164	-4.570
Museale voorziening	-1.205	0	-1.205
Nationaal Park Nieuwland - Almeerse Poort	-2.908	-3.162	-6.070
Sport en bewegen in de openbare ruimte*	-250	0	-250
Topsport*	-430	0	-430
Buitenzwembad*	-200	0	-200
Subtotaal	-6.399	-6.326	-12.725

* onder voorbehoud instemming gem. raad

Bedragen € x 1.000

Kustzone Poort/Duin

Kustzone Almere Poort/Duin is een unieke plek in de regio waar ruimte is en strand, watersport en cultuur hand in hand gaan. Het is bij uitstek een plek die mogelijkheden biedt voor het versterken van de toeristisch recreatieve mogelijkheden, waarmee binnen de Noordvleugel (internationaal) een attractief gebied en verblijfsplek wordt gecreëerd.

De Kustzone Poort/Duin vormt de entree van Almere vanaf de Hollandse Brug en is voor de regio de eerste locatie voor het verkennen van Almere. Juist hier liggen mogelijkheden om cultuur, toerisme en recreatie verder uit te breiden. In de laatste jaren lag het primaat van de gebiedsontwikkeling bij het creëren van een nieuwe woonwijk met een aangenaam buitendijks gebied. De investeringen vanuit het FVA waren met name gericht op het ontwikkelen van een culturele broedplaats en de aanleg van een nieuw, breder strand.

Hier kunnen toekomstige evenementen op plaatsvinden. Inmiddels is het accent van de gebiedsontwikkeling aan het verschuiven en wordt gewerkt aan de integrale ontwikkeling vanuit het strand. De ontwikkeling voor de kustzone wordt ingezet vanuit het gebied op en om het Almeerderstrand. Het cluster van het huidige evenementenstrand (huidige locatie), het jonge duinlandschap, het nieuwe (evenementen) strand en Vis à Vis als cultureel anker in het gebied vormen de eerste stappen voor deze verblijfsplek.

Vanuit deze situatie wordt in samenwerking met de diverse partners de richting bepaald voor verdere ontwikkeling van de plek als culturele broedplaats. Deze culturele broedplaats is een magneet om bezoekers naar de kustzone te halen. Tevens wordt ingezet op het versterken van natuur- en cultuurrecreatie door ontsluiting, bewegwijzering en een impuls te geven aan de programmering.

De ontwikkelingen in de Kustzone Poort die onderdeel uitmaken van het programma FVA bestaan op hoofdlijnen uit:

- StrandLAB Almere: programmering, realisatie tijdelijke bouwwerken en experimenteerzone
- Ambitiedocument Kustzone Poort
- Programmatische en ruimtelijke invulling Muiderduin
- Aanleg nieuwe evenementenstrand
- Inrichten Almeerderstrand tot hét stadsstrand van Almere

Financiën

De totale omvang van de aanvraag voor het Jaarprogramma 2022 bedraagt € 1,4 miljoen. In 2022 is een budget van € 650.000,- nodig voor het uitvoeren van het plan van aanpak voor StrandLAB, de verdere ontwikkeling van de culturele broedplaats en programmatische uitwerking.

Hiervan is € 293.000 nog beschikbaar vanuit 2021 zodat voor 2022 de aanvraag voor dit onderdeel € 307.000 betreft.

Ten behoeve van de duurzaamheidsmaatregelen is in 2022 € 500.000 nodig en voor cultuur & leisure is € 550.000 benodigd. Nodige middelen voor de inrichting en ontsluiting van het recreatiestrand en voor de landschappelijke inpassing zijn de middelen in 2021 al beschikbaar gesteld. Werkzaamheden worden in 2022 afgerond.

Mijlpalen 2022

- **StrandLAB:**
 - Programmering door StrandLAB van culturele en recreatieve activiteiten
 - Inzet gebiedsregisseur om het gebied Muiderduin programmatische in te vullen
- **Versterken Leisure en cultuur**
 - Voorbereiding inpassing Vis a Vis / realiseren ruimtelijk casco
- **Versterken Leisure en cultuur**
 - Realiseren buitendijkse parkeervoorzieningen
 - Duurzaamheidsmaatregelen: investeringen om geplande evenementen en activiteiten te voorzien van permanente aansluitingen op elektra, riool, internet om de inzet van incidentele en vervuilende energiebronnen (generatoren voor opwekking elektra) te voorkomen
 - Landschappelijke inpassing: binnendijks duinlandschap wordt over de IJmeerdijk doorgetrokken tot aan het Almeerderstrand

Museale voorziening

In 2016 is bij de start van Almere 2.0 de wens uitgesproken voor een museale voorziening in Flevoland/Almere. De provincie Flevoland, in het bijzonder de gemeente Almere, heeft nog geen culturele of museale instelling die op eigen kracht een aanzienlijke stroom toeristen genereert.

Het doel is om cultureel spraakmakende en onderscheidende voorzieningen in Almere te plaatsen waardoor de provincie en de stad herkend worden als belangrijke spelers in het culturele domein. In de top 10 grootste Nederlandse steden, is Almere de enige zonder bovenregionaal (kunst)museum. Cultuurvoorzieningen, en musea in het bijzonder, zijn een belangrijke factor voor de leefbaarheid, aantrekkelijkheid en imago van een stad en regio. Ook Almere verdient een iconisch museum, een unieke plek dat een culturele, maatschappelijke en economische impuls aan de regio zal geven. Voor het kunstmuseum in de volgende ambitie vastgesteld in 2020: Het realiseren van een vernieuwend museum voor grootschalige multimediale kunst en landschapskunst met een dynamische programmering. Een toegankelijk museum, opgericht en ingevuld volgens de meest actuele inzichten, dat internationaal aanspreekt en lokaal relevant is. Het museum is 'voor', 'met', en 'door' Almere en Flevoland en zet in op talentontwikkeling. Het kunstmuseum zal uniek en complementair zijn aan het Nederlandse museumaanbod en het werkt internationaal, nationaal en lokaal samen.

Bron: Studio Ossidiana

Binnen de MRA vervult het kunstmuseum een belangrijke culturele bestemming. Het museum toont ondernemerschap en kent een duurzame organisatie en financieringsmix. Het museum volgt de drie Codes (Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Culturele Diversiteit) die gezamenlijk zorgen voor een gezonde en veerkrachtige culturele sector.

De realisatie van het Kunstmuseum Flevoland kent drie deelprocessen die elkaar opvolgen:

- **Planvorming & besluitvorming (2021-2022):**
in het eerste deelproces worden de plannen van het museum inhoudelijk, organisatorisch en financieel nader uitgewerkt en ter besluit voorgelegd aan de opdrachtgevers en de gemeenteraad en Provinciale Staten. Onderdeel hiervan is een voorstel hoe de collectie Landschapskunst in Flevoland en de activiteiten van Stichting Land Art Flevoland duurzaam binnen het museum geborgd kunnen worden.
- **Ontwikkeling & Voorbereiding (2023-2025):**
na een positieve besluitvorming op de voorgestelde plannen, worden het museum en de museumlocatie ontwikkeld. De museumorganisatie wordt geformeerd en er wordt een meerjarenprogramma ontwikkeld en voorbereid. In deze periode wordt ook het investeringsplan uitgevoerd, zodat voldoende middelen beschikbaar zijn om de locatie te bouwen.
- **Realisatie & Exploitatie (vervolgopdracht na 2025):**
in het derde en laatste proces wordt de locatie gebouwd, het museum officieel geopend en start de exploitatie van het museum.

Ook vindt in de periode 2021-2025 activiteitenprogramma plaats, als pilot en voorproef van het museum om zo enerzijds enthousiasme en betrokkenheid te creëren, en anderzijds verschillende activiteiten en publieksbenaderingen te toetsen. Het programma bestaat uit een buitenprogramma gericht op de Land Art collectie in Flevoland en een binnenprogramma gericht op (grootschalige) multimediale kunst. Het programma wordt in het kunstpaviljoen en op andere locaties in hoofdzakelijk Almere geprogrammeerd.

Het kunstpaviljoen is een tijdelijke dependance op het water, dat opent met de Floriade in het voorjaar van 2022.

Verbinding met Floriade

Op het Floriadeterrein wordt het Kunstpaviljoen gerealiseerd. Tijdens de Floriade zal in dit paviljoen binnenprogramma gerealiseerd worden, gericht op (grootschalige) multimediale kunst. Het paviljoen blijft na de Floriade nog minimaal 4 jaar beschikbaar als dependance van het nieuwe Kunstmuseum.

Financiën

Voor 2022 wordt voor dit sleutelproject € 1,2 miljoen aangevraagd. In de periode 2021-2025 is jaarlijks € 250.000 beschikbaar uit de BIS (Basisinfrastructuur) voor culturele instellingen van het ministerie van OCW. Deze BIS-middelen worden specifiek ingezet voor programmering van culturele activiteiten.

Mijlpalen 2022

- businesscase Kunstmuseum gereed
- afronden planvorming en besluitvorming Kunstmuseum
- opening van het Kunstpaviljoen tijdens de Floriade Expo
- spraakmakend kunstprogramma voor een breed publiek gedurende de gehele Floriade Expo in het Kunstpaviljoen
- culturele activiteiten rondom de Land Art collectie en in de openbare ruimte van Almere
- educatief programma voor het basisschoolonderwijs en het (V)MBO
- publieksonderzoek, waarmee de pilot wordt getoetst. De onderzoeksresultaten vormen essentiële input tot verbetering en de beoogde validatie van het museumplan.

Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort

Flevoland heeft een natuurgebied dat uniek is in Nederland en Europa: het Nationaal Park Nieuw Land bestaande uit de Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen, Marker Wadden en het Markermeer. Vooral het Oostvaardersplassengebied trekt grote belangstelling van zowel de binnenlandse- als buitenlandse bezoekers voor het beleven van deze nieuwe natuur.

Nationaal Park Nieuw Land

De groeiende belangstelling, resulterend in een toename van het aantal bezoekers, vraagt om een slimme aanpak waarmee kwetsbare natuur ontzien wordt en tegelijkertijd de kwaliteit van de beleving en opvangcapaciteit vergroot worden. Dit doen we door realisatie van poortgebieden zoals de Almeerse Poort.

We realiseren de ontvangstplekken, verbeteren de bestaande voorzieningen, maken de natuur zichtbaar, creëren betere bereikbaarheid, verbeteren de natuurkwaliteit en bieden een gevarieerd en op maat gemaakt programma. De rode draad in de ontwikkeling van de Almeerse Poort is placemaking:

- Drie-eenheid van software: programmering activiteiten
- Hardware: gebouwen, infrastructuur, landschap
- Orgware: permanente samenwerking tussen organisaties

We werken niet alleen aan de fysieke aanpassing van het landschap en de gebouwen maar ook aan de programmering van activiteiten samen met alle betrokken partners.

Financiën

Voor 2022 wordt € 2,9 miljoen nieuwe middelen aangevraagd. Hiervan is € 1 miljoen voor activiteiten op basis van het uitvoeringsprogramma 2e fase, dat eind 2021 gereed is.

Overige middelen zijn, samen met resterende middelen uit voorgaande jaren, beschikbaar voor activiteiten uit de eerste fase. Om verschillende redenen zijn uitvoering van grote investeringen in het landschap de laatste tijd uitgesteld. Vertragingen worden hopelijk in de loop van 2021 ingelopen, zodat de uitvoering van werkzaamheden begin 2022 kan plaatsvinden. Staatsbosbeheer en Flevo-landschap hebben cofinanciering voor dit project toegezegd. Daarnaast is er een bijdrage van uit het IBP Vitaal Platteland van het Rijk toegekend.

Mijlpalen 2022

- Uitvoering civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden (Landschap)
- Continuering uitvoering Marketing, Communicatie en Programmering (activiteiten en evenementen)
- Start bouw uitbreiding NBC (natuurbelevingscentrum) de Oostvaarders (oplevering 2023)
- Start bouw Observatorium in kerngebied Oostvaardersplassen (oplevering 2023)
- Realisatie Randzone De Vaart
- Planontwikkeling (placemaking, workshops, co-creatie)
- Visievorming Oostvaardersoever/Westvaarders in samenwerking met Rijkswaterstaat en provincie
- Uitvoering Beheer

Sport en bewegen in de openbare ruimte

(onder voorbehoud besluitvorming gemeenteraad partiele herziening MJP FVA 2021-2025)

In het nieuwe sportbeleid van Almere en het bestaande sportbeleid van Flevoland staat het bevorderen van een gezonde leefstijl centraal. Inwoners worden gestimuleerd om meer te bewegen in de openbare ruimte. Het groene en waterrijke karakter van de stad nodigt uit om te bewegen in de openbare ruimte.

Bron: Maarten Stolp

De stad is het decor voor een sportieve invulling van de (vrije) tijd. Sport en bewegen ligt letterlijk bij iedereen om de hoek en kan laagdrempelig worden gedaan. Voorzieningen in de stad zijn ook uitnodigend voor mensen die in de omgeving van Almere wonen. Bewegen in de openbare ruimte draagt positief bij aan het 'ervaren' en 'beleven' van Flevoland door zowel de eigen inwoners als bezoekers. Het Rondje Weerwater is hier een goed voorbeeld van.

De track wordt goed gebruikt door inwoners en bezoekers van Almere. In dit sleutelproject wordt het Rondje Weerwater doorgetrokken. Het zogenoemde lange rondje bestaat uit een hoofd fietsroute en uitbreiding van de track. Zodoende maakt het Rondje Weerwater een deel uit van een stedelijk en regionaal netwerk van fietsroutes, wandelpaden en daaraan verbonden diverse recreatieve voorzieningen.

Bron: Maarten Stolp

Via bewegwijzering, materialisatie en een hogere intensiteit van voorzieningen wordt het recreatief gebruik geprikkeld. Werkzaamheden voor het lange rondje worden uitgevoerd onder regie van het projectteam Rondje Weerwater (zie pag. 10).

Het stadsbos Almeerderhout is voor veel inwoners uit de stad en de regio een favoriete plek om te recreëren. Het bos loopt door tot in de wijk en wordt toegankelijk gemaakt voor alle doelgroepen: van natuurliefhebber tot fanatieke sporter. Het vormt samen met het Weerwater het kloppend hart van de stad waarin alle groenblauwe structuren samenkomen. In fase 1 van het project wordt onder meer het eerste deel van een attractief en multifunctioneel boscircuit gerealiseerd. Het slingerende pad is uitermate geschikt voor wandelen, skeeleren, fietsen, hardlopen en spelen. Aansluitend hierop worden er verbindende routes naar Braambergen en het Rondje Weerwater onderzocht. Beide haken direct aan op unieke bestemmingen van sport, spel en recreatie.

De verbindingen zorgen ook voor aansluiting op routes in het buitengebied, waardoor gebruik van inwoners uit de regio gestimuleerd wordt. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder regie van de projectorganisatie Almeerderhout (zie pag. 39).

Daarnaast wordt de realisatie van een nieuwe Skills Garden voorbereid. Het Almere Kenniscentrum Talent (AKT), dat in samenwerking met de provincie tot stand is gekomen in 2015, heeft inmiddels een stevig fundament. Een belangrijk deel van dit fundament is het Athletic Skills Model (ASM).

Hierin staat het stimuleren van veelzijdig bewegen voor betere motorische vaardigheden en gezondere inwoners centraal. Veel (top)sportverenigingen in Almere hebben dit gedachtegoed omarmd. Mede op basis van deze visie zijn er talentontwikkelingsprogramma's binnen het onderwijs en regionale trainingscentra samen met de nationale sportbonden gerealiseerd. Daarnaast heeft het AKT hoogwaardige en innovatieve binnen- en buitensportaccommodaties gerealiseerd. Eén van die accommodaties is de Skills Garden die in 2019 is gerealiseerd in Almere Haven. Dit was destijds de eerste openbare sport- en beweegplek ingericht volgens de ASM-principes in Europa. De gemeente Almere ervaart de positieve effecten in de praktijk en wil het concept op meerdere plekken ontwikkelen. Zo worden er steeds meer mensen bereikt en heeft iedereen de mogelijkheid om dichtbij huis veelzijdig te bewegen.

Financiën

Voor 2022 wordt voor dit sleutelproject € 250.000 aangevraagd voor de planontwikkeling van drie deelprojecten. Hiervan is € 100.000 bestemd voor de uitwerking van het Lange Rondje Weerwater, € 100.000 voor de planontwikkeling van de verbindingen met Almeerderhout en € 50.000 voor de voorbereiding voor de realisatie van een tweede Skills Garden.

Mijlpalen 2022

- planontwikkeling lange Rondje Weerwater
- planontwikkeling verbindingen Almeerderhout met Braambergen en Weerwater
- locatie keuze en voorlopig ontwerp tweede Skills Garden

Topsport

(onder voorbehoud besluitvorming gemeenteraad partiele herziening MJP FVA 2021-2025)

Met het organiseren van topsportevenementen wil Almere zich verder profileren als Sportstad van betekenis. Watersport is zowel in de gemeente als provincie een kernsport. Ook is alom erkend dat watersport verbonden is met de identiteit van Flevoland en Almere.

Topsportcentrum Almere, bron: Maarten Feenstra

Het Watersportverbond wil vanaf 2022 jaarlijks het grootse watersportevent ter wereld organiseren voor de kust van Flevoland aan de kant van Almere Poort: Dutch Waterweek

(voorheen Allianz Regatta). In de driehoek Amsterdam IJburg - Muiden - Almere Poort zijn vijf wedstrijdbanen voorzien om alle topwedstrijden te faciliteren.

Het wordt een evenement voor iedereen. Van topsporters met een Olympische droom tot de inwoners uit de wijde regio die kunnen kennis maken met de diverse watersporten. In het evenement worden uiteindelijk Nationale Kampioenschappen en andere activiteiten die op dit moment los van elkaar worden georganiseerd gebundeld. De samenvoeging zorgt ervoor dat het bereik en de impact vergroot wordt. De organisatie werkt bij voorkeur met zoveel mogelijke lokale (water)sportaanbieders samen en ze geven deze sportaanbieders ook de ruimte zichzelf te promoten. Voor de jaarlijkse organisatie van het evenement is in het FVA een bijdrage beschikbaar voor de komende vier jaar.

Daarnaast overweegt het Nationaal Trainingscentrum (NTC) van het Watersportverbond om zich permanent in Almere te vestigen. De gesprekken hierover zijn in 2021 gestart. Een eventuele vestiging van het NTC zal op zo'n vroegst in 2024 plaatsvinden. De komende periode wordt de FVA-bijdrage ingezet voor het uitvoeren van voorbereidende planningskosten zoals een haalbaarheid- en locatieonderzoek.

Het Topsportcentrum in Almere Poort is dé plek waar je topsport kan zien en waar je sport op elk niveau kan beoefenen. Elk jaar worden hier vele (inter)nationale sportevenementen georganiseerd. Met de bijdrage van het FVA kunnen in de komende vier jaar evenementen zoals handbal- en basketbalinterlands, NK judo en badminton georganiseerd worden.

Buitenzwembad

(onder voorbehoud besluitvorming gemeenteraad partiele herziening MJP FVA 2021-2025)

Almere heeft de ambitie om een buitenzwembad met een regionale aantrekkingskracht te realiseren. Het is een lang gekoesterde wens die past bij een stad die een ambitieuze groeiopgave heeft.

Het uitgangspunt is om een buitenzwembad te realiseren met zowel toegevoegde waarde voor Almere als zijnde een regionale trekker op het gebied van sport en recreatief gebruik, op een centrale en goed bereikbare locatie in de stad. Het zwembad bedient verschillende doelgroepen tussen de 0 en 100 jaar. In 2020 is een verkenning gedaan naar verschillende scenario's voor het buitenzwembad.

In de gemeenteraad, waar dit onderzoeksrapport begin 2021 is besproken, is enthousiast gereageerd. De aankomende tijd vindt er nadere planuitwerking plaats, zoals een locatiestudie en het uitwerken van een businesscase. Voor deze onderzoeksfase zijn middelen in het FVA gereserveerd. Een belangrijke vraag hierin is hoe de regio- functie van het zwembad zo goed mogelijk tot uiting kan komen.

Financiën

In 2022 wordt nader onderzoek uitgevoerd. Scenario's uit de verkenning in 2020 worden uitgewerkt en een locatiestudie wordt uitgevoerd. Hiervoor wordt het totaal gereserveerde bedrag van €200.000 gevraagd uit het FVA.

Verbinding met Floriade

Waar mogelijk worden tijdens de Floriade ook evenementen van de Dutch Water Week op het Weerwater georganiseerd. Zo zien de bezoekers van de Dutch Water Week de Floriade en andersom.

Financiën

In totaal wordt voor 2022 een FVA-bijdrage van € 430.000 gevraagd. Hiervan is € 200.000 bestemd voor de Dutch Water Week. Naast de investeringen door het Watersportverbond, zullen ook gemeenten Amsterdam en Muiden en private sponsors een bijdrage leveren aan dit evenement. Voor onderzoek naar de mogelijke vestiging van het NTC Watersportverbond is in 2022 € 100.000 nodig. Om topsportevenementen in de Topsportthal mogelijk te maken wordt een bijdrage van € 130.000 gevraagd als aanvulling op de investeringen van de Nationale sportbonden.

Mijlpalen 2022

- organiseren Dutch Water Week 2022
- organiseren diverse evenementen in Topsportthal
- planontwikkeling vestigen NTC Watersportverbond

Mijlpalen 2022

- uitwerking scenario's en potentiële locaties

06

Vernieuwend Wonen

Bron: Maarten Feenstra

Vernieuwend Wonen

Een toekomstbestendige woningvoorraad gaat niet alleen over aantallen, maar meer nog over aantrekkelijke, vitale wijken met een kwalitatief goede en diverse woningvoorraad. Daarbij spelen maatschappelijke vraagstukken en transitie op gebied van klimaat & energie, digitalisering, demografie en de verhouding overheid-burger een belangrijke rol.

Om werkbare antwoorden te vinden voor deze complexe uitdagingen zijn structurele veranderingen in de manier waarop we bouwen en wonen nodig.

De ambitie van de programmalijn Vernieuwend Wonen is om bij te dragen aan een beter functionerende woningmarkt en een toekomstgerichte woningvoorraad – in de eerste plaats in Almere en afgeleid daarvan de regio en elders in Nederland. Daartoe worden nieuwe oplossingen onderzocht en ontwikkeld voor actuele beleids- en/of maatschappelijke vraagstukken op gebied van bouwen en wonen. Omdat innovatie vaak niet in reguliere processen tot stand komt, dient het gericht aangejaagd en ondersteund te worden.

Met innovatie als focus wil Vernieuwend Wonen middels experimenten iets in beweging zetten: een toekomstgerichte bouwproductie vanuit een integrale visie op de leefomgeving en maatschappelijke opgaven.

Bron: studenten Windesheim: Lotte Boas en Julilan Nijholt

De leidende aspecten in de oplossingen waar de programmalijn naar zoekt zijn:

- Financiële constructies en verdienmodellen die betaalbaarheid en toegankelijkheid van de woningvoorraad bevorderen.
- Duurzame gebouwen door (zo veel mogelijk) toepassing van biobased materialen en hernieuwbare energiebronnen.
- Inzet van digitale technieken en modulaire concepten om sneller en flexibeler te bouwen.
- Actieve rol van bewoners centraal in het maken van hun woonplaats en leefomgeving.
- Efficiënt gebruik van wat er al is door aandacht voor transformatie van gebouwen en bestaande wijken, functiemenging en verdichting.

Het Woningbouwatelier fungeert voor deze programmalijn als uitvoeringsorganisatie. Het Woningbouwatelier is een samenwerkingsverband tussen de gemeente, provincie, het Ministerie van BZK en het Rijksvastgoedbedrijf. De Rijksbouwmeester is betrokken als bijzonder adviseur.

Onder de koepel van het Woningbouwatelier worden er mogelijke oplossingen en innovatieve ideeën verkend en toegepast in de (reguliere) praktijk van Almere. Het doel is om inzichten en woonconcepten op te leveren die landelijk relevant en toepasbaar zijn. Hiertoe faciliteert het Woningbouwatelier onderzoek, verbeelding, ondersteuning, procesbegeleiding, kennisdeling en zo mogelijk aanpassing van regelgeving.

Programmalijn 5: Vernieuwend Wonen	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Experimenten Vernieuwend Wonen	-800	0	-800
Totaal	-800	0	-800

Bedragen € x 1.000

Verbinding met Floriade

De ambities van de Floriade op het gebied van toekomstbestendigheid, duurzaamheid en bijzondere architectuur bieden kansen voor inhoudelijke bijdrage en profilering van lopende experimenten. Vanuit het Woningbouwatelier wordt onder meer een bijdrage geleverd in het zo biobased mogelijk maken van het DI-X paviljoen van het Rijk. Ook wordt zowel met de BV als de gemeente samengewerkt aan de programmering voorafgaand en tijdens de expo. Streven daarbij is bezoekers kennis te laten maken met de geschiedenis van innovatieve woningbouw in Almere en specifieke experimenten van het Woningbouwatelier in het bijzonder.

Het afsluitend congres van het Interreg project Housing 4.0 Energy zal op de Floriade plaatsvinden. De winnaars van de tweede competitie Upcycle City, met als hoofdzaak Circulair bouwen, worden op de Floriade bekend gemaakt.

Financiën

Voor 2022 wordt € 800.000,- aangevraagd uit het Fonds Verstedelijking Almere. Het budget vanuit het FVA is primair bedoeld voor het faciliteren van woningbouw-experimenten en kennisdeling over resultaten of inzichten.

In 2022 wordt een groot deel van het budget besteed aan viertal lopende experimenten: WikiHouse gaat de laatste fase in, de Floriade komt tot bloei, Bouwen door de Buurt raakt naar verwachting op stoom en Who Cares (Binnenhaven) kan de stap maken naar realisatie. Daarnaast is er ruimte voor verkenningen naar mogelijk toekomstige experimenten met als thema's Circulair Bouwen, Wonen & Zorg en Inclusieve wijken.

Het Woningbouwatelier is voortdurend op zoek naar kansen voor samenwerking en cofinanciering.

Mijlpalen 2022

- **Experiment Who Cares – Binnenhaven**
 - start ontwikkelproces: grondovereenkomst, omgevingsvergunning en financiering in lijn met concept
 - evaluatie proces en innovatie van het experiment
 - delen van kennis over realisatie van collectieve woon-zorg initiatieven
 - uitvoering beleidskaders voor wooncoöperatie en maatschappelijke initiatieven
- **Experiment Digitale zelfbouw WikiHouse**
 - oplevering digitaal platform, waar eindgebruikers zelf een WikiHouse op kunnen ontwerpen
 - afsluitend congres Interreg H4.0 Energy
 - oplevering 18 woningen tweede fase
 - documentaire waarin enkele zelfbouwers worden gevolgd
- **Experiment Duurzaam en digitaal bouwen op de Floriade**
 - realisatie DI-X met innovatieve biosbased materialen en digitale technieken
 - deelname aan kennisprogramma van de Floriade
 - gezamenlijke communicatie over innovatie vanuit Floriade BV en Woningbouwatelier
 - invulling programmering Floriade legacy vanuit de gemeente
- **Experiment Bouwen door de buurt**
 - go/nogo besluit pilot in Kruidenwijk op basis van aantal initiatiefnemers
 - uitwerking plannen initiatiefnemers
 - participatietraject in de wijk
 - start uitwerking uitgifte- en vergunningsvoorwaarden
 - tekenen grond- en anterieure overeenkomsten en aanvraag omgevingsvergunning
- **Verkenning Circulair bouwen**
 - zicht op mogelijkheden experiment; langs twee lijnen worden de kansen verkend: tweede competitie Upcycle City (in samenwerking met programmalijn Circulaire economie en Energie) en een mogelijk experiment Houtbouw / biobased bouwen
 - uitwerking kaders en plan van aanpak experiment
 - locatie en financiële middelen voor uitvoering rond
- **Verkenning Wonen met zorg**
 - vaststellen plan van aanpak pilot kwetsbare jongeren
 - bepalen locatie en opstellen kaders grondbeleid i.s.m. afdelingen gemeente Almere.
 - afronden verkenning seniorenhuisvesting en go/no go voor uitwerking tot experiment
- **Verkenning Inclusieve wijken**
 - afronding verkenning en besluit over uitvoering
 - start uitwerking in concreet experiment met locatie, organisatie en financiering

07

Groene en waterrijke identiteit

Groene en waterrijke identiteit

De kwaliteit van het landschap draagt bij aan het vestigingsklimaat en economisch succes van de stad. Groen en water in de stad bieden een aantrekkelijke, gezonde leefomgeving. Almere heeft de potentie hierin te excelleren. In de komende jaren zetten we in op het beter benutten en waar nodig versterken van de bijzondere landschappen in en om Almere.

Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Unieke landschappen: Almeerderhout	-642	-11	-653
Unieke landschappen: Eemvallei	-50	0	-50
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-2.815	2.075	-740
Ecologische verbindingen	-1.435	-403	-1.838
Subtotaal Groene en waterrijke identiteit	-4.942	1.661	-3.281

Bedragen € x 1.000

Unieke landschappen

Stadsbos Almeerderhout

Het doel van dit project is het boscomplex Almeerderhout te ontwikkelen tot een icoon van de groene en gezonde stad. Het wordt het toekomstige stadsbos. Buurtbewoners spelen een belangrijke rol hierin en het bos nodigt uit om te beleven en te bewegen. Het bos beschikt over een grote biodiversiteit, levert natuurlijke grondstoffen, absorbeert CO², biedt schaduw en houdt water vast. Het bos is bekend en geliefd bij iedereen.

Het Almeerderhout is een boscomplex van circa 1.400 ha. Het is grotendeels in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer. Vanuit het buitencentrum op Stadslandgoed De Kemphaan worden regelmatig activiteiten georganiseerd. Het bos wordt komende jaren volledig omsloten door de stad. Dit biedt kansen en vraagt om een volgende stap in de ontwikkeling van het bos zelf. Zowel in de aanhaking op de nieuwe wijken en het stadscentrum (inbedding in de groene gezonde stad), als het versterken van de regionale betekenis (toeristisch-recreatief/ecologisch-landschappelijk).

Verbinding met Floriade

Almeerderhout is onderdeel van de programmering van het Amsterdam-Almere paviljoen en bijbehorend festival.

Financiën

Voor het jaar 2022 wordt een bedrag aangevraagd van € 765.000. 2022 staat vooral in het teken van verdere planuitwerking en het treffen van voorbereidingen voor de realisatie in 2023. In 2022 wordt ook zichtbaar gestart met de uitvoering van de bostransformatie, de realisatie van de eerste boskamer en placemaking en activering. Voor dit project is een cofinanciering beschikbaar van Staatsbosbeheer, van in totaal € 5 miljoen voor de periode 2020-2025 vanuit het Fonds Groen Blauw Raamwerk Almere.

Mijlpalen 2022

- definitief ontwerp boscircuit en bosicoon gereed
- uitvoeren bostransformatie op basis van beheer (no regret maatregel)
- definitief ontwerp inrichtingsplannen Nobelhorst en Haven
- aanbesteding Nobelhorst, Haven en boscircuit
- voorlopig ontwerp inrichtingsplannen Oosterwold en Overgoot
- placemaking en activering, bijv. door activiteiten
- realisatie eerste boskamer met ontmoeting- en speelplek
- realisatie bostransformatie naar bossferen op basis van inrichtingsplannen Nobelhorst en Haven

Eemvallei

Sinds 2013 wordt er vanuit het Programma Nieuwe Natuur Flevoland door middel van de projecten Eemvallei-Zuid en Noorderwold-Eemvallei gewerkt aan de realisatie van Nieuwe Natuur in Oosterwold en de omgeving. De ambitie voor Eemvallei is om een aaneengesloten landschapszone midden door Oosterwold te maken en om volgens goede Almeerse traditie hier stad en natuur te verbinden.

Het is dé grootschalige landschapsuitbreiding van Almere. De eerste fase is inmiddels in uitvoering door Staatsbos-beheer, het Flevo-landschap en verschillende particuliere initiatiefnemers. Voor de tweede fase Eemvallei is vanuit het Programma Nieuwe Natuur Flevoland nog een bedrag beschikbaar voor ongeveer 90 ha natuur. De realisatie van Eemvallei is een contextueel complex proces. Met de bijdrage uit het FVA is een aanjager aangesteld. De aanjager - die in 2020 is gestart - heeft de diverse belangen en partijen samengebracht om de realisatie van Eemvallei te bevorderen. De relatief kleine bijdrage uit het FVA werkt dus als een soort hefboom voor het project Eemvallei in het Programma Nieuwe Natuur, die een grote investering in het vestigings-klimaat van Oosterwold mogelijk maakt.

Verbinding met Floriade

Mogelijk kan Eemvallei onderdeel zijn van de programmering van het Amsterdam – Almere paviljoen en/of het Rijkspaviljoen.

Financiën

Voor 2022 wordt een bijdrage van €50.000 gevraagd voor de financiering van de aanjager / procesbegeleider. De aanjager heeft vooral een rol in de onderlinge afstemming en waarborgen van de gemaakte afspraken, werkwijze en keuzes voor de korte en lange termijn Eemvallei.

Mijlpalen 2022

- doorwerken aan opties om gronden te verwerven binnen 1e fase Eemvallei en waar mogelijk 2e fase Eemvallei binnen geldende spelregels. Dit is afhankelijk van het al dan niet tijdig beschikbaar komen van grond voor aankoop.
- initiatiefnemers stellen ontwikkelplannen op voor beschikbare locaties.
- waarborgen van gemaakte afspraken in 2021 over korte en lange termijn strategie realisatie Eemvallei
- streven is dat de initiatiefnemers tweede helft 2022 starten met ontwerp

Excellente groene en gezonde leefomgeving

De gemeente heeft als ambitie om de gezondheid van inwoners te verbeteren en de stad klimaatbestendig te maken. Door de grootste troef van Almere te benutten: het groen van de groene stad. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan zowel sociale als ruimtelijke opgaves.

In het project wordt zowel wetenschappelijke en praktijk kennis toegepast op het gebied van het verbeteren van de gezondheid (mentaal en fysiek) van inwoners en klimaatbestendigheid door een specifieke inrichting van het groen/ de leefomgeving en daaraan gekoppelde activering. Daarvoor wordt een 3-tal referentieprojecten uitgevoerd. Dit kan gaan om fysieke ingrepen op locaties waardoor woningen beter aansluiten op de groene gebieden in de stad, een kwaliteitsimpuls van het openbare groen/en water, maar ook om een programmatische aanpak voor meer bewegen

en ontspannen in openbare ruimtes om zo de gezondheid en het welbevinden te bevorderen. Tevens wordt een hands-on interventietoolkit Groene, Gezonde en Klimaatadaptieve inrichting gemaakt. Met een mogelijke spin-off elders in Nederland. Gedurende het project wordt een leeromgeving/ innovatieplatform gecreëerd en onderhouden waarbij de vraagstukken, ontwikkelde kennis en inzichten tussentijds met (betrokken) experts wordt gedeeld en geanalyseerd. In dit project wordt nauw samengewerkt met de lectoraten Groene en vitale stad en Innovatie en groenstedelijke ruimte

van de Aeres Hogeschool. Gezamenlijk worden onderzoeksvragen geformuleerd en wordt nagegaan hoe onderzoek en monitoring worden ingericht en wat voor rol de hogeschool daarin kan vervullen. Ook is de GGD Flevoland betrokken. Deze zet zich in voor een gezondere leefomgeving en kan data-analyses doen met betrekking tot gezondheid van de mensen in Almere.

Verbinding met Floriade

Eén van de onderzoekslijnen vanuit de Floriade heet Green Blue Climate Adaptive Cities. Deze wordt opgezet in samenwerking met de lector Innovatie en groenstedelijke ruimte van Aeres Hogeschool. Hier worden onder andere (online)

bijeenkomsten voor georganiseerd. De mogelijke samenwerking met het project wordt verkend.

Financiën

Voor 2022 wordt een bijdrage van € 740.000 gevraagd. Conform het projectplan worden middelen in 2022 met name ingezet voor ontwerp, planuitwerking en communicatie.

Mijlpalen 2022

- voorlopig en definitief ontwerp per locatie
- aanbesteding locaties referentieprojecten
- stapsgewijze ontwikkeling hands-on interventietoolkit
- creëren leeromgeving/innovatieplatform

Ecologische verbindingen

Zonder natuurlijk systeem is Almere geen groene stad en verliest ze haar identiteit. Door de voortgaande verstedelijking en klimaatverandering staat het jonge natuurlijk systeem onder druk. Voor de evenwichtige groei van Almere is het nodig het natuurlijk systeem te versterken. Een impuls in (stads)natuur is voorwaardelijk voor stedelijke groei.

Versterking van de verbinding tussen de ecologische kerngebieden is daarin essentieel. Met dit project wordt een toekomstbestendig natuurnetwerk gerealiseerd, dat de ecologische kerngebieden van Almere en Zuidelijk Flevoland verbindt. Dwars door de stad. Het natuurlijk systeem wordt daarmee versterkt en de biodiversiteit vergroot.

Het natuurnetwerk Almere wordt hiervoor aangevuld met de versterking van vier essentiële ecologische verbindingen:

- Verbinding Vroege Vogelbos & Almeerderhout, langs de A6/ Ecozone Floriade
- Verbinding Buitenhout & Vaartsluisbos Ecozone Hoge Vaart
- Verbinding Almeerderhout-Buitenhout-Kotterbos Ecozone lage Vaart
- Verbinding Kromslootpark & Lepelaarplassen, langs de Hoge Wetering, Ecozone Pampus

Verbinding met Floriade

Een van de ecologische verbindingzones loopt door en langs

het Floriade terrein (verbinding tussen de A6 en De Steiger). Tijdens de voorbereidingen en schetsfase is afstemming gezocht met de betrokkenen/ stedenbouwkundigen. Er zijn kansen om met o.a. de ingang van het Almeerderhout een gezamenlijk statement voor het groen en de ecologie te maken in aansluiting op het verhaal van “the legacy” van de expo. Daarbij wordt gekeken naar maatregelen die al voor de expo uitgevoerd kunnen worden en welke erna.

Financiën

Voor 2022 wordt een bijdrage van €1,7 miljoen gevraagd. Hiermee wordt de voorbereidingsfase afgerond en een start gemaakt met de uitvoering van de maatregelen.

Mijlpalen 2022

- definitief ontwerp en inrichtingsplan gereed (voor alle benoemde verbindingen)
- monitoringsplan gereed
- aanbesteding
- start realisatie

08

Handelingsperspectief

Bron: Urhahn stedenbouw en strategie

Handelingsperspectief

In 2020 is een gedragen en samenhangende visie voor de Oostflank van de MRA opgesteld: **Perspectief Oostflank Metropoolregio Amsterdam (MRA) 'klaar voor de toekomst'**. Het **Perspectief Oostflank MRA** beantwoordt de actuele opgaven van stad en regio, zodat deze regio zich op een gezonde manier kan blijven door ontwikkelen.

Het perspectief is gebaseerd op zes pijlers:

- Genoeg woningen in onderscheidende woon- en leefmilieus
- Goed ondernemersklimaat en een rijk voorzieningen-niveau
- Sterke en veerkrachtige samenleving
- Bereikbaar naar alle windstreken
- Landschappen van wereldklasse
- Klimaatbestendige, circulaire en energieleverende regio

Deze zes pijlers zijn geconcretiseerd en vertaald naar de stad Almere in het perspectief 'Almere, stad met toekomst'. Waarbij er veel aandacht is voor de stad die er al is, maar ook voor nieuwe gebieden als Pampus. De vijf belangrijkste ontwikkelingen in en rond Almere zijn:

- Bestaande wijken groeien mee met de bewonerbehoefte
- Centraal Almere - modern hoog stedelijk en groen leven
- Oosterwold voortzetten als landgoed voor initiatieven
- Almere Pampus – stedelijk wonen en werken aan de metropolitane baai
- Baai van de MRA – natuurlijk waterpark van wereldklasse

Hiermee is het lange termijn perspectief op de ontwikkeling van Almere geactualiseerd, en daarmee inzichtelijk gemaakt wat de opgaven zijn en wat nodig is om op een gezonde, groene en veerkrachtige manier de stad door te ontwikkelen.

Op basis van de perspectieven 'Oostflank MRA, klaar voor de toekomst' en 'Almere, stad met toekomst' wordt in 2021 gewerkt aan een Uitvoeringsagenda Almere 2.0. Hierin worden voor de komende 10 jaar afspraken en acties vastgelegd over de wijze waarop de perspectieven dichterbij worden gebracht.

In de Uitvoeringsagenda staan alle gewenste maatregelen om de groei van een sociaal, economisch en ecologisch duurzaam Almere te kunnen voortzetten, waarmee wordt bijgedragen aan sociale en economische structuurversterking van de noordelijke Randstad en de metropoolregio Amsterdam.

De uitvoeringsagenda wordt in het najaar 2021 voorgelegd ter besluitvorming aan het bestuurlijk overleg Almere 2.0.

Deze uitvoeringsagenda wordt vertegenwoordigd door:

- het Rijk
- provincie Flevoland
- Amsterdam
- Almere

Handelingsperspectief	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Handelingsperspectief	-3.150	0	-3.150
Totaal	-3.150	0	-3.150

Bedragen € x 1.000

Bron: Urhahn stedenbouw en strategie

Verbinding met Floriade

Met de Floriade en de ontwikkeling van de stadswijk Hortus worden ervaringen opgedaan met de meest innovatieve concepten en systemen voor een groene, gezonde en duurzame ontwikkeling van een gebied. De lessen hieruit worden toegepast en doorontwikkeld in de gebiedsontwikkelingen van Centraal Almere komende 10 jaar en Almere Pampus op de langere termijn.

In het AlmereLAB wordt ingezet op het laten zien, voortzetten en opschalen van innovaties en experimenten na de Floriade verbonden aan de verschillende gebiedsontwikkelingen. De actuele perspectieven op de Oostflank van de MRA en Almere zijn voeding voor presentatie, programmering en gesprekken in Paviljoen Amsterdam – Almere.

- werkagenda Pampus opstellen, voorbereiding planvorming
- planontwikkeling Almere Centrum
- (in nauwe afstemming met programmalijn Hart van de Stad)
- plan van aanpak preventieve wijkaanpak
- inzet stadsloots Almere t.b.v economische ontwikkeling
- versterken triple helix t.b.v economische ontwikkeling
- ondersteuning uitwerking duurzaamheid
- start MIRT-verkenning Amsterdam Bay Area (hangt af van besluit BO MIRT najaar 2021)
- plan van aanpak AlmereLAB

Financiën

Voor 2022 wordt een bijdrage van € 3,2 miljoen gevraagd om invulling te kunnen geven aan afspraken in de Uitvoeringsagenda Almere 2.0. De te maken kosten behelzen ambtelijke inzet en het uitvoeren van onderzoeken en nadere uitwerking van de opgaven. Daarnaast investeren de betrokken partijen niet louter vanuit het FVA, maar dragen betrokken partijen zowel in ambtelijke inzet als in financiële zin bij aan de opgaven.

Mijlpalen 2022

- **Versterken onderwijs:**
Uitgewerkt programma voor sterk onderwijs, met als hoofdonderwerpen:
 - gelijke kansen voor iedereen door hoogwaardig onderwijs (PO, VO, MBO)
 - een leven lang toegerust voor de arbeidsmarkt: investeren in de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en LLO (MBO en HBO)
 - Hoger onderwijs en onderzoek: een sterke triple helix kennisinfrastructuur voor economische en maatschappelijke ontwikkeling (HBO en WO)
 Deze uitwerking wordt in nauwe samenwerking met de programmalijn Leer- en werkomgeving gemaakt.

09

Financiën

Financieel overzicht 2021

De bestedingen 2022 vanuit het FVA zijn opgebouwd uit twee onderdelen:

- Proceskosten (Almere 2.0, Programmalijnen en Handelingsperspectief)
- Projectkosten (Nieuwe aanvragen 2022 en reeds toegekende middelen uit vorige jaren)

Proceskosten	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Proceskosten programma Almere 2.0	-1.200	0	-1.200
Handelingsperspectief	-3.150	0	-3.150
Programmasturing lijnen 1 t/m 6	-1.250	0	-1.250
Bijdrage organisatiekosten Oosterwold	-145	0	-145
Totaal uitgaven proceskosten	-5.745	0	-5.745

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 1: Hart van de Stad	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Station en stationsomgeving	0	-4.120	-4.120
Almere Centrum	-1.180	-471	-1.651
(Rondje) Weerwater	-700	-779	-1.479
Floriade	0	-766	-766
Subtotaal	-1.880	-6.136	-8.016

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Floriade Werkt!	0	-367	-367
Flevo Campus	-2.475	-850	-3.325
Internationale Campus	-1.232	0	-1.232
Kenniscampus Stadshart	-600	0	-600
MBO ICT FieldLab	-473	-157	-630
Subtotaal	-4.780	-1.374	-6.154

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 3: Circulaire Economie en Energie	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Circulaire economie - Citylab	0	-201	-201
Circulaire economie - Competitie Upcycle City 2.0	-654	0	-654
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-335	-86	-421
Circulaire economie - PRICE	-720	-102	-822
Circulaire economie - Stedelijk voedselsysteem	-580	0	-580
Circulaire economie	-2.289	-389	-2.678
Duurzame Energie - Energiefonds	0	-358	-358
Duurzame Energie - balanceren energienet	-160	-180	-340
Duurzame energie - Ultradiepe geothermie, stad zonder gas	-160	-110	-270
Duurzame energie	-320	-648	-968
Subtotaal	-2.609	-1.037	-3.646

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 4: Cultuur, toerisme en sport	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Kustzone Almere Poort/Duin	-1.406	-3.164	-4.570
Museale voorziening	-1.205	0	-1.205
Nationaal Park Nieuwland - Almeerse Poort	-2.908	-3.162	-6.070
Sport en bewegen in de openbare ruimte*	-250	0	-250
Topsport*	-430	0	-430
Buitenzwembad*	-200	0	-200
Subtotaal	-6.399	-6.326	-12.725

* onder voorbehoud instemming gem. raad

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 5: Vernieuwend Wonen	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Experiment Vernieuwend Wonen	-800	0	-800
Subtotaal	-800	0	-800

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Unieke landschappen: Almeerderhout	-642	-123	-765
Unieke landschappen: Eemvallei	-50	0	-50
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-2.815	2.075	-740
Ecologische verbindingen	-1.435	-403	-1.838
Subtotaal	-4.942	1.549	-3.393

Bedragen € x 1.000

Totale kosten	Nieuwe middelen 2022	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
Risicobuffer	-500	0	-500
Totaal	-27.654	-13.324	-40.978

Bedragen € x 1.000

Programmaorganisatie Almere 2.0

De programmaorganisatie Almere 2.0 is ondergebracht bij de gemeente Almere. De hiermee samenhangende kosten worden gefinancierd uit de gemeentelijke bijdrage aan het FVA. Het budget voor deze proceskosten in 2022 bedraagt € 1,2 miljoen. Dit is hetzelfde als in 2021.

Handelingsperspectief

Voor de werkzaamheden voor het Handelingsperspectief wordt in 2022 € 3,1 miljoen gereserveerd. Een korte toelichting staat in hoofdstuk 7.

Programmabesturing programmalijnen

Ten behoeve van de programmalijnen wordt vanuit het fonds jaarlijks een budget beschikbaar gesteld voor programma- sturing en onderzoek naar toekomstige sleutelprojecten van de nabije toekomst. Dit taakstellende budget is voor iedere programmalijn € 250.000 per jaar. Voor programmalijn Vernieuwend Wonen zijn de kosten voor de programma- sturing onderdeel van de gevraagde bijdrage van € 800.000. Het budget voor deze proceskosten in 2021 voor programmalijnen 1, 2, 3, 4 en 6 bedraagt derhalve € 1,25 miljoen.

Voeding van het fonds en verdeling over de overheden

Verdeling jaarprogramma 2022	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
bijdrage Almere	8.898	8.898		
revolverende middelen	34	34		
bijdrage Provincie	6.700		6.700	
bijdrage Rijk, grondverkoop Oosterwold	18.481			18.481
totaal beschikbaar	34.113	8.932	6.700	18.481

Bedragen € x 1.000

Proceskosten	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Proceskosten programma Almere 2.0	-1.200	-1.200		
Handelingsperspectief, optie 1	-3.150	-135	-802	-2.213
Programmasturing lijnen 1 t/m 6	-1.250	-54	-318	-878
Bijdrage organisatiekosten Oosterwold	-145	-145		
Subtotaal	-5.745	-1.534	-1.121	-3.091

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 1: Hart van de Stad	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Station en Stationsomgeving	0	0	0	0
(Rondje) Weerwater	-1.180	-51	-301	-829
Almere Centrum	-700	-30	-178	-492
Floriade	0		0	
Subtotaal	-1.880	-81	-479	-1.321

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Floriade Werkt!	0		0	
Flevo Campus	-2.475	-106	-630	-1.739
Internationale Campus	-1.232	-53	-314	-865
Kenniscampus Stadshart	-600	-26	-153	-421
MBO ICT FieldLab	-473	-20	-120	-322
Subtotaal	-4.780	-205	-1.217	-3.357

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 3: Circulaire Economie en Energie	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Circulaire economie - Citylab	0	0	0	0
Circulaire economie - Competitie Upcycle City 2.0	-654	-28	-166	-459
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-335	-14	-85	-235
Circulaire economie - PRICE	-720	-31	-183	-506
Circulaire economie - Stedelijk voedselsysteem	-580	-25	-148	-407
Circulaire economie	-2.289	-98	-583	-1.608
Duurzame Energie - Energiefonds	0	0	0	0
Duurzame Energie - balanceren energienet	-160	-7	-41	-112
Duurzame energie - Ultradiepe geothermie, stad zonder gas	-160	-7	-41	-112
Duurzame energie	-320	-14	-81	-225
Subtotaal	-2.609	-112	-664	-1.832

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 4: Cultuur, toerisme en sport	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Kustzone Poort/Duin	-1.406	-60	-358	-988
Museale voorziening	-1.205	-52	-307	-846
Nationaal Park Nieuw Land - Almeerse Poort	-2.908	-125	-741	-2.043
Sport en bewegen in de openbare ruimte *	-250	-11	-64	-176
Topsport*	-430	-18	-110	-302
Buitenzwembad*	-200	-9	-51	-140
Subtotaal	-6.399	-274	-1.630	-4.495

* onder voorbehoud instemming gem. raad

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 5: Vernieuwend Wonen	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Experimenten Vernieuwend Wonen	-800	-34	-204	-562
Subtotaal	-800	-34	-204	-562

Bedragen € x 1.000

Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Unieke landschappen: Almeerderhout	-642	-28	-163	-451
Unieke landschappen: Eemvallei	-50	-2	-13	-35
Excellente groene en gezonde leefomgeving	-2.815	-121	-717	-1.977
Ecologische verbindingen	-1.435	-62	-365	-1.008
Subtotaal	-4.942	-212	-1.259	-3.471

Bedragen € x 1.000

Overige kosten	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk
Risicobuffer	-500	-21	-127	-351
totaal kosten	-27.654	-2.473	-6.700	-18.481
Saldo Fonds 2021	6.459	6.459	0	0

Bedragen € x 1.000

Het Fonds wordt gevoed door gemeente, provincie en Rijk. Bij de verdeling van de middelen over de diverse overheden worden de volgende afspraken gehanteerd:

- De kosten voor programmaorganisatie Almere 2.0 en het Handelingsperspectief komen ten laste van de bijdrage van de gemeente Almere.
- De uitgaven voor de Floriade komen ten laste van de specifieke bijdrage van de provincie voor de Floriade. Deze bijdrage bedroeg bij aanvang €10 miljoen.
- Het Rijk draagt haar hele bijdrage bij.
- De overige uitgaven worden door de gemeente en provincie gedeeld.

De totale beschikbare middelen van het Fonds voor 2021 is € 34,1 miljoen. Geplande uitgaven komen op € 27,9 miljoen uit. Conform het huidige overzicht ontstaat derhalve een overschot van € 6,2 miljoen in 2022. Dit saldo wordt betrokken bij de dekking van de projecten in de komende jaren, conform het Meerjarenprogramma 2021-2025.

Toelichting voeding van het Fonds

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage bestaat uit een uitkering voor de Almeerse groeiopgave via het Gemeentefonds (€ 8,9 miljoen in 2022. Ook worden de revolverende middelen weer ingebracht in het fonds (€ 0,034 miljoen). De revolverende middelen omtrent terugbetalingen van de € 300.000 procesgeld Oosterwold die is voorgefinancierd vanuit het FVA.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage bestaat uit de gerealiseerde opbrengst bij verkoop van rijksgrond in Almere Oosterwold (7.000 kavels) en, op termijn, Almere Pampus voor 8.000 woningen. Van de in 2020 verkochte gronden, wordt de opbrengst in 2022 ingebracht in het Fonds Verstedelijking Almere. Dit betreft een bedrag van € 18,5 miljoen.

Provinciale bijdrage

Vanaf 2021 draagt de Provincie jaarlijks € 6,7 miljoen bij.

Risicoreservering

Voor 2022 is er een risicobuffer gevormd van € 0,5 miljoen. In 2020 en 2021 is een bedrag van € 1,5 miljoen gereserveerd. Dit bedrag is toegekend aan het sleutelproject Station en stationsomgeving, € 0,7 miljoen in 2020 en € 0,8 miljoen in 2021.

10

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1: Voorwaarden Fondsbeheer

De Fondsbeheerder beheert namens de drie deelnemende overheden het FVA. De Fondsbeheerder toetst alle aanvragen voor het Jaarprogramma op hardheid en continuïteit.

Voor enkele projecten geldt dat bij het moment van aanvragen nog niet alle informatie beschikbaar was om de hardheid en/of continuïteit van projecten te onderbouwen. De middelen voor deze projecten worden daarom onder

voorwaarden opgenomen in dit Jaarprogramma. Indien de aanvullende informatie beschikbaar is, kunnen de middelen na instemming van de Fondsbeheerder en coördinerend bestuurders worden vrijgegeven.

Project	€ onder voorwaarden	Voorwaarden besteding
Almere Centrum	€ 300.000	Jaarlijks wordt de bijdrage in de communicatie, marketing en evenementen in het stadscentrum formeel met de partners vastgelegd. Dit vindt einde van het jaar voorafgaand aan het jaar van toepassing plaats.
Kenniscampus Stadshart	€ 600.000	Activiteitenplan 2022 Windesheim (najaar 2021): In de samenwerkingsovereenkomst met Windesheim is afgesproken dat zij jaarlijks in het najaar een activiteitenplan voor het volgende jaar opstellen. Deze wordt vastgesteld door de stuurgroep van de programmalijn Leer- en werkomgeving.
MBO ICT FieldLab	€ 473.000	- Samenwerkingsovereenkomst ROC getekend - Aandachtspunten Staatssteuntoets beantwoord
Competitie Upcycle City 2.0	€ 653.000	Plan van aanpak vastgesteld
Stedelijke Grondstofstromen	€ 320.000	Circulair ambachtscentrum vaststellen dekkende begroting. Bijdrage lectoraatsplan: vaststellen lectoraatsplan.
Balanceren Energienet	€ 160.000	Per pilot Plan van Aanpak vastgesteld
Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort	€ 1.000.000	Bijdrage aan activiteiten tweede fase: onder voorwaarde vaststellen uitvoeringsovereenkomst tweede fase.
Ecologische verbindingen	€ 1.538.000	Sluitend beheerplan
Handelingsperspectief	€ 3.150.000	Bijdrage invulling van afspraken Uitvoeringsagenda Handelingsperspectief: onder voorwaarde vaststelling Uitvoeringsagenda
Totaal	€ 8.195.000	

Bijlage 2: Algemene afspraken met programmaliijnen

In het jaarprogramma FVA 2022 worden de bijdragen aan de programmaliijnen en sleutelprojecten van het Fonds Verstedelijking Almere voor 2022 vastgelegd. Aan de bijdragen zijn enkele algemene voorwaarden verbonden.

Te leveren producten (activiteiten)

De te leveren producten (activiteiten) zijn per sleutelproject weergegeven in het Jaarprogramma FVA, die in een schriftelijke ronde (september 2021) door het bestuurlijk Overleg Almere 2.0 is vastgesteld. Het jaarprogramma wordt in november 2021 formeel bekrachtigd door de Gemeenteraad bij het vaststellen van de programmabegroting 2022.

Uitvoerende organisatie

Elke programmaliijn heeft een ambtelijk opdrachtgever van de gemeente Almere. De ambtelijk opdrachtgever is eindverantwoordelijk voor de programmaliijn en bijbehorende sleutelprojecten. Deze mandateert desgewenst de uitvoering van het project naar anderen in zijn/haar organisatie.

Verantwoording

Periodiek dient conform de volgende data gerapporteerd te worden:

Aanleveren	Peildatum	Middelen voorgaande jaren	Totaal middelen 2022
25 januari	31 december	Jaarrekening – jaarverslag incl. financiën	
15 april	1 april	Perspectiefnota	Voortgangsrapportage april dient als basis
15 september	1 september	Programmabegroting	Voortgangsrapportage september dient als basis

In deze rapportages wordt de inhoudelijke en financiële stand van zaken van de programmaliijnen en sleutelprojecten aan de Programmadirecteur Almere 2.0 gemeld. Daarnaast worden risico's en de stand van de voorwaarden van besteding meegenomen in de verantwoording. Ook wordt ingegaan op de effecten van de Coronacrisis.

Door de accountant zal een separate controle plaatsvinden op de juistheid en rechtmatigheid van de bestedingen uit het FVA. Voor deze controle is een controleprotocol opgesteld, welke door de Programmadirecteur Almere 2.0 zal worden doorgelegd naar de verantwoordelijke programmamanager van de sleutelprojecten.

Aanbestedingen

Aanbestedingen die ontstaan uit de projecten vinden plaats conform het Europees en nationale aanbestedingsbeleid.

Staatssteuntoets

De ambtelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor de staatssteuntoets per sleutelproject. Bij de projecten dient geen sprake te zijn van ongeoorloofde staatssteun.

De uiteindelijk gemandateerde functionaris stelt periodiek de verantwoording op conform het protocol dat wordt verstrekt door het programmateam van Almere 2.0.

Het management van de programmaliijn (ic. de programmamanager) heeft een programmaverantwoordelijkheid over het totaal, regisseert op de projecten, coördineert op de onderlinge samenhang en de resultaten en rapporteert over het programma aan de ambtelijk en bestuurlijke opdrachtgever van de programmaliijn en uit naam van hen aan de programmadirecteur Almere 2.0.

Geëigend BTW-regime

De projecten worden uitgevoerd conform de geldende BTW-regels.

Archivering

De projectdossiers dienen in ieder geval te bevatten alle stukken die van belang zijn om te kunnen constateren dat aan de voorwaarden van de projecten zoals in deze overeenkomst is overeengekomen, is voldaan; dit conform het Europees en nationale aanbestedingsbeleid.

Project control

Voor de programmaliijn en alle bijbehorende sleutelprojecten dient adequate control ondersteuning geregeld te worden. De financiële paragraaf van college- en raadsvoorstellen dient altijd afgestemd te worden met de programma controller van Almere 2.0.

Communicatie

In alle communicatie-uitingen over de programmaliijn en bijbehorende sleutelprojecten dient de inhoudelijke samenhang met Almere 2.0 geborgd te zijn.

Praktisch betekent dit dat bij de uitvoering van de sleutelprojecten:

- In alle communicatie-uitingen over de programmalijn en bijbehorende sleutelprojecten dient de inhoudelijke samenhang met Almere 2.0 geborgd te zijn. Dit geldt ook voor college- en raadsvoorstellen en raadsbrieven; deze dienen te allen tijde afgestemd te worden met het programmteam Almere 2.0.
- Het tevens noodzakelijk is om bij alle communicatie-uitingen over de projecten - zoals in persberichten, bewonersbrieven, interne berichten en op bouwboarden - te tonen dat dit (mede) mogelijk wordt gemaakt door Almere 2.0. Hiervoor dient gebruik te worden gemaakt van standaardteksten en het logo (op te vragen bij de communicatieadviseurs van Almere 2.0). Mocht het noodzakelijk zijn om af te wijken van deze standaardteksten, dan kan dat in overleg met de communicatieadviseurs van het programmteam Almere 2.0.
- Steeds moet worden afgewogen in welke hoedanigheid en wanneer de partners (gemeente Almere, provincie Flevoland en het Rijk) betrokken dienen te worden. c.q. een podium kan worden geboden (bestuurders).

Betalingsregime

De middelen kunnen vanuit het FVA aan het einde van het jaar op basis van werkelijke kosten worden onttrokken. Als blijkt dat de toekenning ten onrechte of voor een te hoog bedrag heeft plaatsgevonden, zal door de fondsbeheerder de toekenning ingetrokken of verlaagd worden. De teveel toegekende middelen zullen terug vloeien naar het FVA.

Tussentijdse wijziging toegekend project

Als op enig moment in het project en/of programma hoofdzakelijke wijzigingen optreden in de uitvoering, de begroting en het dekkingsplan, dient de ambtelijk opdrachtgever dit door te geven. Op basis van de voorgestelde wijzigingen zal het bestuurlijk Overleg Almere 2.0 bepalen of de toegekende bijdrage daarvoor kan worden aangewend.

www.almere20.nl

